MINISTERUL JUSTIȚIEI
AGENȚIA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE A BUNURILOR INDISPONIBILIZATE

Muncă, victimizare, deportabilitate

Accesul la justiție și la servicii de sprijin pentru lucrătorii migranți non-UE, victime ale infracțiunilor în România

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE

Toate drepturile asupra acestei lucrări aparţin Centrului de Resurse Juridice (CRJ). Orice reproducere, integrală sau parţială, indiferent de mijloacele tehnice utilizate, este interzisă fără acordul scris al CRJ. Părţi din această publicaţie pot fi reproduse în scopuri necomerciale, cu condiţia menţionării sursei.

Prezentul raport a fost elaborat în cadrul proiectului „*DREPT - Protecţie integrată pentru victime migrante*". Scopul proiectului a fost îmbunătăţirea calităţii serviciilor de sprijin şi protecţie oferite victimelor criminalităţii organizate şi ale altor forme de infracţionalitate la care sunt supuşi cetăţenii non UE care muncesc în România, prin valorificarea eficientă, transparentă şi etică a resurselor financiare puse la dispoziţie de Agenţia Naţională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate.

© ilustraţie de Crista Bilciu

STR. ARCULUI 19, SECTOR 2, 021032, BUCUREŞTI
Tel: (+40) 21-212.06.90
Email: office@crj.ro | website: www.crj.ro

ⓘ „DREPT - Protecţie integrată pentru victime migrante" este un proiect derulat de Centrul de Resurse Juridice, cofinanţat de Agenţia Naţională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate, cu sume rezultate din active confiscate în proceduri judiciare penale.

Sprijin pentru victime şi comunitate - Infractorii plătesc.

ABREVIERI

ANITP – Agenţia Naţională Împotriva Traficului de Persoane

AvP – Avocatul Poporului

CEDO – Convenţia Europeană a Drepturilor Omului

CtEDO – Curtea Europeană a Drepturilor Omului

DGASPC – Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului
DIICOT – Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată

GRETA – Grupul de Experţi privind Lupta împotriva Traficului de Fiinţe Umane al Consiliului Europei

IGI – Inspectoratul General pentru Imigrări

ILO – Organizaţia Internaţională a Muncii

ITM – Inspecţia Muncii

OCDE - Organizaţia pentru Cooperare şi Dezvoltare Economică

OIM – Organizaţia Internaţională a Migraţiei

PÎCCJ – Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie

SIMEV - Sistemul Integrat de Monitorizare şi Evaluare a Victimelor

UE – Uniunea Europeană

Cuprins

Introducere

Metodologie

I. Dreptul de şedere
   a. Dependenţa structurală faţă de angajatori şi agenţii de recrutare
   b. *Deportabilitatea* şi subraportarea infracţiunilor
   c. Regularizarea şederii victimelor infracţiunilor
II. Accesul la justiţie pe cale administrativă
   a. Rolul instituţiilor publice în sancţionarea abuzurilor şi garantarea drepturilor migranţilor
   b. Accesibilitatea mecanismelor de raportare a abuzurilor
III. Drepturile victimelor infracţiunilor în cadrul procesului penal
   a. Accesul la drepturi este condiţionat de statutul juridic al şederii?
   b. Dreptul la informare
   c. Dreptul la asistenţă juridică gratuită
IV. Accesul la servicii de sprijin
V. Concluzii
VI. Recomandări

Introducere

La o primă analiză, datele statistice disponibile par să indice o amploare redusă a fenomenului infracţiunilor cu victime cetăţeni străini la nivel naţional. ANITP a înregistrat în 2025 doar 15 victime ale traficului de persoane cetăţeni non-UE, o scădere faţă de cele 19 înregistrate în 2024.[1] În perioada ianuarie 2024 – octombrie 2026 IGI a înregistrat un total de 30 de cetăţeni străini care au primit drept de şedere sau tolerare în baza recunoaşterii calităţii de victimă a traficului de persoane (23 cu drept de şedere conform art. 130 din OUG 194/2002, iar 7 cu tolerare).[2] Faţă de totalul de 242.569 cetăţeni non-UE cu drept de şedere valabil în România[3], aceste cifre reprezintă un procent infim – doar 0,012% dintre ei apar ca victime ale traficului de persoane.

La o privire mai atentă, însă, încep să apară toate cifrele care lipsesc. În cazul traficului de persoane, este firesc ca datele colectate de instituţii publice să nu reflecte realitatea fenomenului infracţional. Dar aceasta e departe de a fi unica infracţiune care afectează migranţii, vulnerabili în egală măsură la hărţuire sau agresiune sexuală, supunere la muncă forţată, înşelăciune, şantaj şi diverse infracţiuni motivate de ură (de la discurs instigator la ură până la omor). Ministerul Public nu deţine date statistice cu privire la numărul cetăţenilor străini care au fost victime ale infracţiunilor, fiindcă Metodologia elaborată de Secţia pentru procurori a CSM nu prevede colectarea datelor dezagregate în funcţie de cetăţenie.[4] Astfel, deşi date despre cetăţenia persoanelor vătămate sunt colectate în cadrul tuturor dosarelor penale instrumentate de parchete, acestea nu sunt centralizate într-un mod care să permită analiza. Chiar şi în cazul traficului de persoane, este imposibil de verificat dacă datele colectate de ANITP corespund cu cele înregistrate de parchete.

[1] Răspunsul Agenţiei Naţionale Împotriva Traficului de Persoane nr. 5310015/26.08.2026 la solicitarea de informaţii de interes public nr. 38/14.08.2026
[2] Răspunsul Inspectoratului General pentru Imigrări nr. 397508/19.10.2026, la solicitarea de informaţii de interes public nr. 63/14.10.2026
[3] Inspectoratul General pentru Imigrări. 17 iulie 2026. PESTE 242.000 DE STRĂINI CU DOCUMENTE VALABILE ŞI O MOBILITATE CRESCUTĂ PE PIAŢA FORŢEI DE MUNCĂ (comunicat de presă). Accesat la https://igi.mai.gov.ro/peste-242-000-de-straini-cu-documente-valabile-si-o-mobilitate-crescuta-pe-piata-fortei-de-munca/
[4] Răspunsul Ministerului Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Biroul de Informare şi Relaţii publice, nr. 224/09.09.2026, la solicitarea de informaţii în interes public nr. 41/14.08.2026

Victimele infracţiunilor cetăţeni non-UE nu sunt inexistente, ele sunt *invizibilizate* de infrastructura legală şi instituţională existentă. Pe lângă absenţa datelor şi imposibilitatea unei analize cantitative la nivel naţional, subraportarea infracţiunilor este mult mai prezentă în rândul cetăţenilor non-UE din cauza lipsei accesului la informaţii şi la asistenţă juridică, barierelor lingvistice şi al regimului deficitar al şederii ilegale. Dependenţa lucrătorilor migranţi de angajator pentru obţinerea şi menţinerea dreptului de şedere reprezintă o sursă majoră de vulnerabilitate, exploatată frecvent prin ameninţări cu încetarea contractului de muncă, refuzul întocmirii sau reînnoirii documentelor necesare şederii ori pierderea locului de muncă. Lucrătorii migranţi sunt conştienţi că astfel de situaţii îi pot aduce în situaţia de şedere ilegală şi pot conduce la emiterea unei decizii de returnare, perspectiva căreia îi descurajează să reclame abuzurile angajatorilor sau ale altor actori implicaţi în recrutare şi angajare. Vulnerabilitatea este amplificată de dificultatea contestării unor astfel de decizii, care presupune resurse financiare, acces efectiv la asistenţă juridică şi capacitatea de a naviga proceduri administrative şi judiciare adesea greu de înţeles, inclusiv din cauza barierelor lingvistice. Pentru lucrătorii care au contractat împrumuturi pentru a migra, au familii de întreţinut şi obligaţii financiare în ţara de origine, riscul returnării şi al pierderii veniturilor poate face ca sesizarea abuzurilor să pară mai riscantă decât continuarea unei situaţii de exploatare. În acest fel, dreptul de şedere devine un instrument de presiune şi control, care perpetuează exploatarea şi limitează accesul efectiv al lucrătorilor migranţi la protecţie, asistenţă juridică şi justiţie. Diverse instituţii afirmă că dreptul de şedere nu are de a face cu accesul la justiţie sau servicii de sprijin al cetăţenilor non-UE, din moment ce legea nu instituie un tratament diferit faţă de cetăţenii români.[5] Cifrele disponibile, legile speciale şi realitatea din teren arată opusul.

Majoritatea resortisanţilor ţărilor terţe aflaţi în România au venit în scopul angajării - conform datelor IGI, la 1 iulie 2026 două treimi dintre cetăţenii non-UE cu drept de şedere

[5] Răspunsul Agenţiei Naţionale Împotriva Traficului de Persoane nr. 5310015/26.08.2026 la solicitarea de informaţii de interes public nr. 38/14.08.2026; Răspunsul Ministerului Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Biroul de Informare şi Relaţii publice, nr. 224/09.09.2026, la solicitarea de informaţii în interes public nr. 41/14.08.2026

valabil deţineau drept de şedere temporară în scop de muncă.[6] Tot IGI afirmă că majoritatea cetăţenilor non-UE depistaţi în şedere ilegală în 2024 intraseră în ţară în scopul angajării, deţinând iniţial o viză de lungă şedere sau un drept de şedere temporar, iar mai apoi intrând în ilegalitate din cauza neîndeplinirii obligaţiilor legale pentru prelungirea dreptului de şedere.[7] Răspunsul IGI nu menţionează însă că structura legislativă actuală (chiar şi în urma modificărilor recente) oferă, în principal, angajatorului sau agenţiei de plasare posibilitatea de a parcurge procedura administrativă pentru a obţine dreptul de şedere al migrantului. Practica CRJ arată de asemenea că intrarea în şedere ilegală a resortisanţilor ţărilor terţe se datorează adesea conduitei angajatorilor, fie prin neîndeplinirea formalităţilor care cad în sarcina acestora, fie prin încetări ilegale ale raportului de muncă (concedieri abuzive sau falsificarea consimţământului lucrătorului pentru încetarea prin acordul părţilor), cu consecinţa pierderii dreptului de şedere. În acelaşi sens, Strategia naţională privind imigraţia constată că „o mare pondere a cererilor de azil depuse în prezent în ţara noastră este reprezentată de categoria străinilor intraţi legal, în baza vizelor de muncă, care fie nu au respectat scopul acordării vizelor, fie au depăşit valabilitatea vizelor”[8].

Lanţul de exploatări la care sunt supuşi migranţii, care începe cu datorii de mii de euro pentru obţinerea vizei în ţara de origine, este bine documentat de rapoarte naţionale[9] şi internaţionale[10]. Există numeroase situaţii în care angajatorii se folosesc de poziţia lor de

[6] Inspectoratul General pentru Imigrări. 17 iulie 2026. PESTE 242.000 DE STRĂINI CU DOCUMENTE VALABILE ŞI O MOBILITATE CRESCUTĂ PE PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ (comunicat de presă). Accesat la https://igi.mai.gov.ro/peste-242-000-de-straini-cu-documente-valabile-si-o-mobilitate-crescuta-pe-piata-fortei-de-munca/

[7] Ministerul Afacerilor Interne. 2026. *Strategia Națională privind Imigrația pentru perioada 2026-2030,* p. 8-9

[8] Ibid., p. 17

[9] Cezara Băceanu, Georgiana Bădescu, Borbála Mihály, 2025. O zi din viaţa unui muncitor migrant. Bucureşti: Centrul de Resurse Juridice, p. 36-39; Porumbescu, A., Coşciug, A., Mihaiu, S. (2025). *Migrația cetățenilor din țări terțe în România: Integrarea pe piața muncii și riscurile exploatării prin muncă.* Consiliul Economic şi Social, p. 22, 43-44; Anatolie Cosciug, Andriana Cosciug, Alexandra Porumbescu, Viktoriia Kyrychenko, Andreea Mercea, 2024. *Bridging Communities: An Exploratory Study on Labor Immigration in Romania*. Bucharest: FDSC, p. 30-31; Bianca Drotleff, Georgiana Epure, Lidia Micuşan. 2023. *Ce ție nu îți place, altuia nu îi face. Hărțuirea lucrătorilor migranți și refugiați în România. Studiu și recomandări pentru politici publice 2023*. București: Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen, p. 10-11

[10] Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings. 2025. *GRETA(2025)13 Fourth Evaluation Round Report Romania*. Strasbourg: Council of Europe, alin. 55-59 ; OECD (2025), *OECD Reviews of Labour Market and Social Policies: Romania 2025*, OECD Reviews of Labour Market and Social Policies, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/f0532908-en, p. 70-71

putere în raport cu migranţii pentru a-i forţa să accepte condiţii de muncă deosebit de grele, a-i exploata şi a-i constrânge, uneori forţând intrarea în şedere ilegală a migranţilor pentru a se asigura că, dacă aceştia depun plângere în faţa autorităţilor, vor fi returnaţi. Din păcate, legea nu protejează migranţii în aceste cazuri, conferind posibilitatea regularizării şederii pe teritoriul României doar victimelor unui număr limitat de infracţiuni (trafic de persoane, trafic de minori, trafic de migranţi, facilitare a şederii ilegale, încadrare în muncă a minorilor cu încălcarea legii, încadrare în muncă a străinilor în şedere ilegală despre care angajatorul cunoaşte că sunt victime ale traficului de persoane). Accesul efectiv la justiţie şi servicii de sprijin este sever limitat în practică de vulnerabilităţile structurale ale cetăţenilor non-UE, printre care statutul juridic al şederii şi posibilitatea returnării.

Prezenta cercetare s-a născut din munca la firul ierbii a Centrului de Resurse Juridice. Deşi organizaţia nu a vizat de la început acordarea de sprijin victimelor infracţiunilor sau facilitarea reprezentării juridice în cadrul procesului penal, nevoile reale ale migranţilor au impus extinderea activităţii şi în acest domeniu. În comunităţile de migranţi, exploatarea de către angajatori este atât de răspândită încât este inevitabilă identificarea situaţiilor de trafic de persoane, supunere la muncă forţată, şantaj sau violenţă. Prin acest raport ne dorim să sporim vizibilitatea problemelor specifice victimelor infracţiunilor care sunt resortisanţi ai ţărilor terţe, de la vulnerabilităţile create de regimul legal al străinilor până la absenţa datelor despre accesul la servicii de sprijin.

Metodologie

Pentru a analiza accesul la justiție și servicii sociale al cetățenilor non-UE victime ale infracțiunilor, a fost dezvoltată o metodologie de cercetare calitativă mixtă de tip desk research, cuprinzând cercetare legislativă și analiză tematică a informațiilor de interes public furnizate de instituții relevante în baza Legii nr. 544/2001.

a. Analiză legislativă

În primul rând, a fost efectuată o analiză legislativă, pentru a determina cadrul existent referitor la modul de raportare al diferitelor infracțiuni, recunoașterea calității de victimă a infracțiunii, drepturile victimelor infracțiunii, drepturile speciale acordate victimelor unor infracțiuni deosebit de grave și intersecția dintre regimul juridic al migrației, al muncii, al procesului penal și al serviciilor sociale.

Analiza a vizat în primul rând determinarea cadrului legislativ existent la nivel național. Analiza pe text a actelor normative a fost complementată de lectura cărților și articolelor de specialitate redactate de cadre didactice sau profesioniști în domeniul juridic. Următoarele acte normative la nivel național au fost analizate în cadrul prezentului studiu, reprezentând reglementările care stabilesc cadrul legislativ de acces la justiție și servicii sociale de suport al cetățenilor non-UE victime ale infracțiunilor:

- Codul Penal (Legea 286/2009)
- Codul de Procedură Penală (Legea 135/2010)
- Codul Muncii (Legea 53/2003)
- Codul Rutier (Ordonanța de urgență nr. 195/2002)
- Ordonanța de Urgență 194/2002 privind regimul străinilor în România
- Legea 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor
- Legea 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane
- Legea 319/2006 privind securitatea și sănătatea în muncă

- Legea 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă şi boli profesionale
- Legea 292/2011 a asistenţei sociale

Mai apoi, cadrul legislativ la nivel naţional a fost corelat cu reglementările în vigoare la nivelul Uniunii Europene. Directivele Uniunii Europene referitoare la regimul migraţiei şi drepturile victimelor infracţiunilor au fost analizate şi coroborate cu jurisprudenţa relevantă a Curţii de Justiţie a Uniunii Europene (CJUE). Pentru identificarea jurisprudenţei relevante, au fost lecturate articole de specialitate din ultimii 5 ani şi au fost efectuate cercetări pe portalul oficial de jurisprudenţă al CJUE InfoCuria2, utilizând funcţia cercetare avansată, utilizând un filtru cu actele normative analizate în câmpul "Legislation and case law cited".

Directivele UE analizate sunt: Directiva 89/391/CEE, Directiva 2004/81/CE, Directiva 2008/115/CE, Directiva 2009/52/CE, Directiva 2011/36/UE, Directiva 2012/29/UE, Directiva (UE) 2026/1472. Dintre cauzele CJUE analizate, le evidenţiem pe următoarele drept repere: C-156/23 (K and Others v Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid).

Jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) a fost de asemenea selectată şi analizată, în baza ghidurilor de jurisprudenţă disponibile pe site-ul oficial al Curţii. Ghidurile referitoare la art. 4 şi 6 (ramura penală) din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului (CEDO sau Convenţia), precum şi la drepturile sociale şi imigraţie au fost lecturate integral, fiind selectate cu ajutorul lor cauze relevante pentru prezentul studiu. Dintre cauzele analizate, le menţionăm pe următoarele drept repere: Chowdury şi alţii c. Greciei (aplicaţia nr. 21884/15), Rantsev c. Cipru şi Rusiei (aplicaţia nr. 25965/04), C.N. c. Regatului Unit (aplicaţia nr. 4239/08).

Menţionăm că nu toate actele normative analizate sunt citate în prezentul raport, din moment ce nu toate s-au dovedit relevante în mod direct subiectelor abordate.

b. Cereri de informaţii de interes public in baza Legii 544/2001

Transmiterea de cereri de informaţii de interes public către diverse instituţii a vizat colectarea de date cantitative şi calitative despre numărul de cetăţeni ai statelor terţe în situaţii de vulnerabilitate la infracţiuni sau având calitatea de parte vătămată într-un dosar penal, serviciile acordate cetăţenilor non-UE, numărul de plângeri prelucrate, modul de soluţionare, şi procedurile aplicabile cetăţenilor non-UE (de ex. referitor la interpretare / traducere în cadrul diverselor interacţiuni cu instituţiile).

Următoarele instituţii au fost selectate, având în vedere realităţile din teren, precum şi atribuţiile lor legale:

- Inspectoratul General pentru Imigrări (IGI)
- Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie (PÎCCJ)
- Inspecţia Muncii (ITM)
- Avocatul Poporului (AvP)
- Agenţia Naţională împotriva Traficului de Persoane (ANITP)
- Agenţia Naţională pentru Ocuparea Forţei de Muncă (ANOFM)
- Direcţiile Generale de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului (DGASPC) din cele 5 judeţe cu cei mai mulţi cetăţeni non-UE, înregistraţi cu permis de şedere temporară în scop de muncă în 2024-2025 (conform datelor furnizate de IGI)

O matrice comună de indicatori, definiţii şi principii pentru redactarea cererilor a fost elaborată: definiţiile importante, indicatorii calitativi şi cantitativi solicitaţi, dar şi obiectivele cercetării au fost prelucrate cu ajutorul inteligenţei artificiale, care a sistematizat informaţiile într-un document, şi a produs tabele care să clarifice ce informaţii trebuie solicitate fiecărei instituţii.

Fiecare cerere transmisă precizează finalitatea cercetării, proiectul în cadrul căreia aceasta se desfăşoară şi definiţia acordată grupului ţintă. Solicitările de informaţii au fost individualizate, în funcţie de competenţele şi datele colectate de către fiecare instituţie, păstrându-se temele comune ale cercetării.

În urma recepţionării şi analizei informaţiilor furnizate de către toate instituţiile, au fost transmise reveniri pentru clarificări către IGI, ITM, şi ANITP, având în vedere că răspunsurile furnizate de aceştia conţineau informaţii incomplete sau contradictorii. Toate instituţiile au răspuns în termenul legal, inclusiv la solicitările de clarificări.

I. Dreptul de ședere

Conform unui studiu efectuat de OIM în rândul resortisanților țărilor terțe din România, 39% dintre respondenți au citat dificultatea rezolvării problemelor legate de statutul juridic al șederii drept una din principalele provocări în integrarea în România.[11] Dreptul de ședere, condițiile de acordare și procedura de parcurs sunt la originea victimizării migranților de către angajatori și agenții de recrutare și plasare, reprezentând totodată motivul pentru care aceștia evită să se adreseze autorităților, atât pe cale administrativă prin petiții, cât și pe cale judiciară, prin plângere penală. Instituțiile nu recunosc importanța dreptului de ședere în cadrul infracțiunilor comise împotriva resortisanților țărilor terțe, nici măcar în cazul traficului de persoane, infracțiunea pentru care legea recunoaște cel mai clar prin prevederile referitoare la regularizarea șederii legătura dintre șederea ilegală și exploatarea victimei. Această paradigmă trebuie schimbată pentru a garanta accesul efectiv la justiție al migranților.

a. Dependența structurală față de angajatori și agenții de recrutare

Cetățenii non-UE care dețin un drept de ședere în scop de muncă sunt expuși unui risc ridicat de a deveni victime ale infracțiunilor, din cauza diverselor vulnerabilități structurale, precum dependența față de angajator, izolarea socială și geografică, precaritatea locuirii și veniturilor. Atât rapoarte naționale[12], cât și internaționale[13] evocă modul în care cadrul

[11] Organizația Internațională a Migrației România, 2026. *Pathways Forward: Integration Capacities, Needs and Prospects of Migrants and Third Country Nationals in Romania*. București: IOM Romania, p. 49-50

[12] Cezara Băceanu, Georgiana Bădescu, Borbála Mihály, 2025. O zi din viața unui muncitor migrant. București: Centrul de Resurse Juridice, p. 36-39; Porumbescu, A., Coșciug, A., Mihaiu, S. (2025). *Migrația cetățenilor din țări terțe în România: Integrarea pe piața muncii și riscurile exploatării prin muncă.* Consiliul Economic și Social, p. 22, 43-44; Anatolie Cosciug, Andriana Cosciug, Alexandra Porumbescu, Viktoriia Kyrychenko, Andreea Mercea, 2024. *Bridging Communities: An Exploratory Study on Labor Immigration in Romania*. Bucharest: FDSC, p. 30-31; Bianca Drotleff, Georgiana Epure, Lidia Micușan. 2023. *Ce ție nu îți place, altuia nu îi face. Hărțuirea lucrătorilor migranți și refugiați în România. Studiu și recomandări pentru politici publice 2023*. București: Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen, p. 10-11

[13] Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings. 2025. *GRETA(2025)13 Fourth Evaluation Round Report Romania*. Strasbourg: Council of Europe, alin. 55-59 ; OECD (2025), *OECD Reviews of Labour Market and Social Policies: Romania 2025*, OECD Reviews of Labour Market and Social Policies, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/f0532908-en, p. 70-71

legislativ românesc expune resortisanţii ţărilor terţe veniţi în scop de angajare riscului de exploatare, instituind o dependenţă cvasi-totală faţă de angajator şi agenţiile de plasare pentru parcurgerea procedurilor administrative de obţinere şi prelungire a dreptului de şedere.

Deşi legea prevede că cererea unică se depune în numele străinului[14], aceasta poate fi completată exclusiv de angajator sau de agenţia de plasare, atât pentru obţinerea vizei de lungă şedere pentru angajare în muncă[15], cât şi pentru prelungirea dreptului de şedere la schimbarea angajatorului[16]. Migrantul poate solicita singur prelungirea practic doar atunci când rămâne la acelaşi angajator, dar şi în acest caz depinde de acesta, fiind necesar să prezinte un contract de muncă valabil[17]. La final, tot migrantul suportă consecinţa juridică a neîndeplinirii obligaţiilor de către angajator sau agenţie, anume intrarea în şedere ilegală şi, în cele din urmă, emiterea unei decizii de returnare. În practică migranţii nu au posibilitatea de a verifica procedurile administrative îndeplinite sau nu de către angajator. Absenţa unui mecanism autonom de verificare a statutului de şedere face ca mulţi resortisanţi ai ţărilor terţe să afle că au intrat în şedere ilegală abia atunci când primesc decizia de returnare.

O practică frecvent întâlnită de CRJ este încetarea abuzivă a contractului individual de muncă, prin concediere ilegală pe motive disciplinare sau falsificarea consimţământului angajatului pentru încetare prin acordul părţilor ori demisie, fără notificarea migrantului. În situaţia încetării contractului de muncă, cu excepţia cazurilor în care beneficiază de indemnizaţie de şomaj, lucrătorul migrant are la dispoziţie 90 zile pentru a găsi un nou angajator care să solicite prelungirea dreptului de şedere temporară.[18] Termenul de 90 zile curge de la „data înregistrării încetării raportului de muncă”[19] în REGES, nu de la data comunicării încetării contractului de muncă către angajat.

[14] art. 2 lit. uu) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România
[15] art. 44 alin. (2) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România
[16] art. 56 alin. (9) lit. e) şi alin. (10) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România
[17] art. 56 alin. (1)–(2) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România
[18] art. 56 alin (6) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România

[19] Ibid.

În cazul încetării contractului prin acordul părţilor ori demisie, legea nu instituie obligaţia angajatorului de a comunica aceste documente angajatului, fiindcă se presupune că acesta şi-a dat consimţământul, efectele juridice producându-se de la data înregistrată a încetării actului[20]. Contestarea unui astfel de act în instanţă implică dovedirea absenţei consimţământului şi înscrierea în fals, procedură complexă. În cazul concedierii pe motive disciplinare[21], legea prevede expres că aceasta trebuie comunicată angajatului prin predare personală cu semnătură de primire sau în caz de refuz al primirii prin scrisoare recomandată[22], efectele juridice producându-se abia de la momentul comunicării[23]. Practica CRJ arată că obligaţia de comunicare a concedierii către angajat nu se respectă aproape niciodată, ceea ce permite contestarea în instanţă şi solicitarea repunerii în situaţia anterioară [24] . Acordarea repunerii în situaţia anterioară de către instanţă implică reîncadrarea salariatului pe postul de muncă deţinut anterior încetării contractului, însă este neclar din practica judiciară ce efecte are asupra dreptului de şedere al lucrătorului.

Comunicarea deciziilor de returnare ridică de asemenea probleme privind accesul la justiţie. Acestea se transmit prin poştă, cu confirmare de primire, la adresa declarată de străin, iar dacă străinul nu mai locuieşte acolo, se afişează la sediul IGI[25]. Adresa înscrisă în permisul de şedere[26] este adesea cea a cazării oferite de angajator. Migranţii care schimbă angajatorul şi îşi aşteaptă actele rămân înregistraţi la vechea adresă. De teama returnării, mai ales când bănuiesc că au intrat în şedere ilegală, evită să anunţe mutarea la IGI. Astfel, fostul angajator (sau cel actual, dacă primeşte corespondenţa) poate semna de primire pentru decizia de returnare fără să anunţe lucrătorul. Nici afişarea la sediul IGI nu îl ajută, aceeaşi teamă împiedicând verificarea la ghişeu. În ambele situaţii, termenul de contestare de 10 zile[27] curge fără ca migrantul să ştie, iar acesta pierde orice posibilitate reală de a-şi regulariza şederea.

[20] Art. 55 alin b) şi art. 81 alin (7) Codul Muncii
[21] art. 61 lit. a) Codul Muncii
[22] art. 62 alin (2) şi art. 252 alin (4) din Codul Muncii
[23] art. 62 alin (2) şi art. 252 alin (3) din Codul Muncii
[24] art. 80 alin (2) din Codul Muncii
[25] art. 84 alin. (2)–(4) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România
[26] art. 109 alin. (1) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România
[27] art. 85 alin. (1) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România

Inițierea procedurilor judiciare precum contestarea deciziei de returnare este dificilă, implicând costuri ridicate și necesitatea unui avocat specializat în domeniul migrației, în condițiile în care accesul la asistență juridică gratuită este limitat în practică, precum și constituirea unui dosar complex din punct de vedere al probatoriului. Termenul foarte scurt de contestare a deciziei de returnare (10 zile)[28] reprezintă o barieră suplimentară pentru lucrătorii străini. Chiar și în cazul în care aceștia contestă atât decizia de returnare, cât și încetarea abuzivă a contractului, practica judiciară a instanțelor de contencios administrativ este neunitară în ceea ce privește suspendarea litigiului privind returnarea până la soluționarea litigiului de muncă. Deseori decizia de returnare este menținută, deși instanța civilă nu s-a pronunțat încă asupra încetării abuzive a contractului. Chiar și în cazul în care obține ulterior câștig de cauză în litigiul de muncă, odată ce a fost returnat, migrantul trebuie să reia procedura de obținere a dreptului de ședere pe teritoriul României de la zero.

Recomandare: instituirea unui mecanism autonom digital de verificare a statutului juridic al șederii de către străin și a existenței unei decizii de returnare emise pe numele său, ori în baza introducerii CNP-ului, ori în baza creării unui cont personal pe o platformă dedicată, precum WorkInRomania.Gov.RO.

Deși modificarea legislativă adusă prin Ordonanța de Urgență 32/2026 privind accesul străinilor pe piața muncii din România, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (OUG 32/2026) a introdus anumite măsuri de protecție a străinilor față de abuzuri în cadrul raporturilor de muncă, dependența sistemică față de angajator pentru îndeplinirea formalităților premergătoare obținerii sau prelungirii dreptului de ședere a fost menținută. În prezent, proiectul de aprobare a Ordonanței de Urgență se află în plină procedură legislativă de aprobare la Camera Deputaților[29], modificările benefice introduse prin ordonanță riscând să dispară complet din forma finală a legii în urma amendamentelor propuse în dezbaterile comisiilor. Centrul de Resurse Juridice a atras atenția asupra acestui pericol prin scrisoarea deschisă din 23 septembrie 2026, în urma publicării raportului

[28] art. 85 alin (1) - (2) din Ordonanța de Urgență nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România

[29] Conform fișei legislative oficiale pe site-ul Camerei Deputaților, accesată la: https://www.cdep.ro/ords/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?idp=23296

Comisiei de muncă şi protecţie socială.[30] Cu titlu de exemplu menţionăm obligaţia angajatorului de a efectua plata remuneraţiei sau a salariului în contul bancar al străinului angajat, introdusă pentru prima dată prin OUG 32/2026[31], pentru a preveni situaţiile în care angajatorul creează documente fictive pentru a dovedi plata remuneraţiilor cash, deşi în realitate lucrătorii nu le-au primit. Comisia de muncă şi protecţie socială a Camerei Deputaţilor propune în Raportul 4c-9/521 ca această obligaţie şi sancţiunea contravenţională asociată să fie complet înlăturate din lege.[32]

Recomandare: menţinerea prevederilor din OUG 32/2026 care asigură protecţia efectivă a străinilor şi respingerea amendamentelor care ar putea facilita abuzurile, conform solicitărilor efectuate de CRJ prin scrisori deschise.

Reglementarea în vigoare până la 26 aprilie 2026 impunea obţinerea avizului de angajare de la IGI de către angajator ca primă etapă a procedurii de obţinere sau prelungire a dreptului de şedere în scop de muncă.[33] În urma obţinerii avizului de angajare puteau fi întreprinse formalităţile pentru obţinerea dreptului de şedere, implicând mai intâi obligaţia angajatorului de a depune toate documentele cerute de lege, iar mai apoi obligaţia străinului de a se prezenta la structura teritorială IGI pentru preluarea datelor biometrice[34]. Străinii nu puteau schimba angajatorul în primul an de la încheierea contractului individual de muncă cu fiecare nou angajator.[35] De asemenea, dacă lucrătorul migrant voia să îşi schimbe angajatorul la mai puţin de 1 an de la momentul înregistrării contractului de muncă cu angajatorul anterior, acesta trebuia să solicite acordul scris al angajatorului anterior (excepţie făcând cazurile în care încetarea contractului individual de muncă are loc din

[30] Centrul de Resurse Juridice, Amendamentele Comisiei de muncă la OUG 32/2026: reţineri din salariile lucrătorilor migranţi, comisioane mascate şi salarii plătite cash, accesibil la **https://www.crj.ro/amendamentele-comisiei-de-munca-la-oug-32-2026-retineri-din-salariile-lucratorilor-migranti-comisioane-mascate-si-salarii-platite-cash/**

[31] art. 7 alin (1) lit. a) din Ordonanţa de Urgenţă nr. 32 din 2026 privind accesul străinilor pe piaţa muncii din România, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative

[32] Comisia de muncă şi protecţie socială a Camerei Deputaţilor. 2026. *Raportul 4c-9/521 referitor la Proiectul legii de aprobare a OUG nr. 32/2026 privind accesul străinilor pe piaţa muncii din România (PL-x nr. 427/2026)*, pct. 26

[33] Cezara Băceanu, Georgiana Bădescu, Borbála Mihály, 2025. O zi din viaţa unui muncitor migrant. Bucureşti: Centrul de Resurse Juridice, p. 28-31

[34] Ibid.

[35] Ibid., p. 49-50

inițiativa angajatorului sau dacă angajatorul nu își îndeplinea obligațiile asumate prin contractul individual de muncă, lucru extrem de dificil de dovedit)[36]. Acest acord urma să fie depus de noul angajator la Inspectoratul General pentru Imigrări. În practică angajatorii foloseau acest „release letter" drept metodă de constrângere, condiționând eliberarea sa de plata unei sume de bani sau prestarea de muncă neremunerată.[37]

Noul regim instituit de OUG 32/2026 menține poziția de vulnerabilitate structurală a lucrătorilor non-UE prin dependența cvasi-totală a statutului juridic de ședere față de acțiunile angajatorului și agenției de recrutare. În urma modificărilor legislative, formalitățile premergătoare obținerii vizei de lungă ședere în scop de angajare în muncă sau a prelungirii dreptului de ședere temporară în scop de muncă se realizează exclusiv online, prin depunerea cererii unice pe platforma dedicată WorkinRomania.gov.ro.[38] Agențiile de plasare a străinilor sau angajatorii autorizați, după caz, au obligația de a completa și depune cererea unică în numele străinului[39], acesta din urmă neavând posibilitatea de a interveni în cadrul procedurii. Singura situație în care străinul își poate prelungi dreptul de ședere în mod autonom este cea în care nu își schimbă angajatorul, deși în practică obligativitatea prezentării contractului de muncă la IGI îi conferă acestuia o poziție de putere asupra străinului.[40]

OUG 32/2026 introduce și prevederi care reduc dependența structurală a lucrătorilor străini față de angajatori, reducând posibilitatea exploatării. Articolul 7 instituie obligații importante pentru angajator, printre care plata salariilor exclusiv în contul bancar al străinului,[41] asigurarea încheierii contractelor individuale de muncă într-o limbă înțeleasă

[36] Ibid.
[37] Ibid.
[38] art. 2 lit. uu) și art. 56 alin. (9)–(10) din Ordonanța de Urgență nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România, astfel cum a fost modificată prin Ordonanța de Urgență nr. 32 din 2026 privind accesul străinilor pe piața muncii din România, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative

[39] Ibid.
[40] art. 45 pct. 41 din Ordonanța de Urgență nr. 32 din 2026 privind accesul străinilor pe piața muncii din România, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative
[41] art. 7 alin (1) lit a) din Ordonanța de Urgență nr. 32 din 2026 privind accesul străinilor pe piața muncii din România, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative

de străin[42], de a oferi cursuri de limba română care să cuprindă şi elemente de integrare culturală şi socială pentru străini, pe o perioadă de minimum 6 luni de la data începerii activităţii pe teritoriul României înregistrată în REGES-ONLINE, cu o durată de cel puţin 6 ore pe săptămână 43, de a specifica fără echivoc dacă oferă cazare sau transport în oferta fermă de angajare[44] şi de a respecta plafonul de 25% din salariul net al angajatului pentru plata chiriei în cazul în care îi oferă cazare[45]. Condiţia eliberării acordului scris de schimbarea a locului de muncă de către fostul angajator a fost înlăturată, iar perioada pentru care străinul nu poate avea iniţiativa schimbării angajatorului a fost redusă la primele şase luni de activitate înregistrată în REGES şi nu un an la fiecare nou angajator.[46] Se instituie de asemenea o excepţie de la această regulă, străinul având posibilitatea de a iniţia încetarea contractului de muncă şi în cadrul acestor prime şase luni, „în cazuri justificate corespunzător de încălcare gravă de către angajator a clauzelor şi condiţiilor contractuale sau a raporturilor de muncă."[47] Nici OUG 32/2026, nici legislaţia în domeniul muncii nu definesc în vreun fel faptele care constituie *încălcare gravă a clauzelor şi condiţiilor contractuale sau a raporturilor de muncă*, nefiind instituite nici criterii clare de apreciere a gravităţii, nici o instituţie disponibilă pentru evaluarea situaţiei şi verificarea respectării acestei condiţii. Mai mult, după expirarea celor şase luni, precum şi în cazul excepţiei de încălcare gravă, lucrătorul plasat prin agenţie poate schimba angajatorul doar prin intermediul agenţiei de plasare care este parte la contractul de plasare, până la împlinirea a

[42] art. 7 alin (1) lit b) din Ordonanţa de Urgenţă nr. 32 din 2026 privind accesul străinilor pe piaţa muncii din România, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative

[43] art. 7 alin (1) lit g) din Ordonanţa de Urgenţă nr. 32 din 2026 privind accesul străinilor pe piaţa muncii din România, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative

[44] art. 6 alin (2) din Ordonanţa de Urgenţă nr. 32 din 2026 privind accesul străinilor pe piaţa muncii din România, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative

[45] art. 7 alin (2) din Ordonanţa de Urgenţă nr. 32 din 2026 privind accesul străinilor pe piaţa muncii din România, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative

[46] art. 40 alin (2) din Ordonanţa de Urgenţă nr. 32 din 2026 privind accesul străinilor pe piaţa muncii din România, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative

[47] art. 40 alin (3) din Ordonanţa de Urgenţă nr. 32 din 2026 privind accesul străinilor pe piaţa muncii din România, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative

2 ani de la data începerii activității pe teritoriul României.[48] Dependența se mută astfel de la angajator la agenția de plasare.

Recomandare: modificarea cadrului legislativ actual (OUG 194/2002 și OUG 32/2026) în sensul reducerii dependenței străinilor față de angajatori, (e.g. prin stabilirea unei proceduri pentru constatarea cazurilor de încălcare gravă de către angajator a clauzelor și condițiilor contractuale sau a raporturilor de muncă, ce permit schimbarea angajatorului anterior termenului de 6 luni; eliminarea obligației de a schimba angajatorul exclusiv prin intermediul agenției de plasare în primii 2 ani (art. 40 alin. (4) din OUG 32/2026))

Introducerea unui mecanism de verificare a stadiului soluționării cererii unice pe platforma WorkinRomania.gov.ro, propusă de Centrul de Resurse Juridice,[49] ar reprezenta o modalitate importantă de reducere a asimetriei informaționale dintre muncitori și angajatori. Vizibilitatea asupra stadiului procedurilor administrative i-ar permite lucrătorului să identifice din timp obligațiile neîndeplinite de angajator și să evite, pe cât posibil, intrarea în ședere ilegală. Mecanismul ar trebui să acopere și modificările survenite în statutul de ședere după soluționarea cererii unice, precum încetarea contractului de muncă fără notificarea angajatului.

În ansamblu, vulnerabilitatea sistemică a resortisanților țărilor terțe care dețin un drept de ședere în scop de muncă este cauzată de cadrul legislativ actual, care creează dependență față de agenția de recrutare și angajator pentru parcurgerea procedurilor administrative privitoare la statutul juridic al șederii și menține asimetria informațională în defavoarea migranților. Această vulnerabilitate structurală permite angajatorilor să-și folosească poziția de putere pentru a facilita intrarea în ședere ilegală a muncitorilor migranți, constrângând migrantul să accepte comportamente abuzive în cadrul raportului de muncă.

[48] art. 40 alin. (4) din Ordonanța de Urgență nr. 32 din 2026 privind accesul străinilor pe piața muncii din România, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative
[49] Centrul de Resurse Juridice, Propunere de amendamente privind Hotărârea de Guvern pentru stabilirea categoriilor de date, a măsurilor tehnice și organizatorice de securitate a datelor prelucrate în cadrul platformei electronice WorkinRomania.gov.ro, precum și a evidențelor informatice deținute de instituțiile publice care se interconectează cu platforma electronică, nr. 35/22.07.2026

b. *Deportabilitatea* şi raportarea infracţiunilor

Deportabilitatea este termenul folosit pentru prima dată de antropologul De Genova, în analiza sa privind formarea socială şi politică a ilegalităţii migranţilor, în contextul creşterii migraţiei ilegale a cetăţenilor mexicani în Statele Unite. De Genova analizează şederea ilegală nu doar ca pe un statut juridic, ci ca pe o condiţie socială şi politică, creată de legi în domeniul imigraţiei care instituie un regim sancţionator, de proceduri şi instituţii care supraveghează respectarea legii şi aplică sancţiunile.[50] *Deportabilitatea*, adică posibilitatea returnării sub forma unei ameninţări care planează asupra vieţilor şi deciziilor migranţilor în şedere ilegală zi de zi, funcţionează ca o formă de putere disciplinară, reprezentând instrumentul prin care statul îşi exercită capacitatea de a dicta vieţile migranţilor.[51]

"Ceea ce face ca posibilitatea deportării să fie atât de determinantă în generarea ilegalităţii migranţilor şi în controlul militarizat al frontierelor statelor-naţiune este faptul că unii sunt deportaţi pentru ca majoritatea să poată rămâne (fără a fi deportaţi) – în calitate de lucrători al căror statut migrator specific poate fi transformat într-unul ilegal."[52]

Deportabilitatea, deşi este în primul rând un concept teoretic, reflectă realitatea vieţilor migranţilor peste tot în lume[53]. Pentru migranţii în şedere ilegală, posibilitatea returnării reprezintă în mod evident un risc major, *deportabilitatea* influenţându-le toate deciziile şi lăsând un impact psihologic major.[54] Frica returnării influenţează de asemenea deciziile migranţilor în şedere legală care au migrat din necesitate economică şi pentru care întoarcerea forţată în ţara de origine ar implica consecinţe negative majore precum

[50] Nicholas P. De Genova. 2002. *Migrant Illegality and Deportability in Everyday Life*. Annual Review of Anthropology 31(2002), p. 420-423, 428-431
[51] Ibid., p. 425-426, 428-429
[52] Ibid., p. 439
[53] Niculae, D. 2026. " Persons Enough to Punish: Illegality, Deportability and the Hierarchy of Personhood in US Immigration." *International Migration* 64, no. 5: e70203. **https://doi.org/10.1111/imig.70203,** p.5-6; Dastan Salehi, Michele LaVoy. 2022. *Unconditional access to services for undocumented victims of crimes.* Brussels: Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants, p. 6-8, 18-21; Nicola Delvino. *Safe reporting of crime for victims and witnesses with irregular migration status in the United States and Europe – Research Highlights and Learnings for the EU Victims Strategy*. University of Oxford's Centre on Migration, Policy and Society, p. 2
[54] Dastan Salehi, Michele LaVoy. 2022. *Unconditional access to services for undocumented victims of crimes.* Brussels: Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants, p. 6-8, 18-21; Nicola Delvino. *Safe reporting of crime for victims and witnesses with irregular migration status in the United States and Europe – Research Highlights and Learnings for the EU Victims Strategy*. University of Oxford's Centre on Migration, Policy and Society, p. 2

imposibilitatea de a-şi întreţine familia sau achita datoriile. În contextul românesc, lucrătorii migranţi sunt conştienţi că anumite practici abuzive ale persoanelor implicate în procesul de recrutare şi angajare îi pot aduce în şedere ilegală. Perspectiva emiterii deciziei de returnare determină migranţii să rămână în situaţii de exploatare, pentru a-şi menţine sursa de venit. Angajatorii sunt conştienţi de această frică şi o folosesc ca instrument de control atât pentru lucrătorii în şedere legală, pe care îi ameninţă cu pierderea dreptului de şedere, cât şi pentru lucrătorii în şedere ilegală, pe care îi ameninţă cu sesizarea IGI în vederea emiterii deciziei de returnare.

Strategia Uniunii Europene privind drepturile victimelor 2020-2025 recunoştea dificultăţile pe care le întâmpină migranţii în şedere ilegală în raportarea infracţiunilor din cauza fricii deportării. Strategia menţiona importanţa implementării unor proceduri care să deconecteze raportarea infracţiunilor de procedura returnării, pentru a permite lucrătorilor străini în şedere ilegală să se adreseze autorităţilor fără a atrage automat returnarea.[55] Diverse organizaţii internaţionale precum PICUM militează pentru acordarea permiselor de şedere victimelor infracţiunilor aflate în şedere ilegală, nu numai pentru a încuraja raportarea, ci şi ca mijloc de reabilitare şi prevenire a victimizării secundare.[56] GRETA recomandă implementarea unui ”firewall” între funcţiile de executare a regimului şederii în România şi funcţiile instituţiilor cu atribuţii în depistarea persoanelor care muncesc în şedere ilegală şi sunt vulnerabile traficului de persoane, printre care inspectoratele de muncă.[57]

Influenţa pe care o are frica returnării asupra cetăţenilor străini, victime ale infracţiunilor, se reflectă şi în numărul scăzut de victime care depun plângere penală sau cer sprijin autorităţilor cu atribuţii dedicate în protecţia lor. Este imposibil de cunoscut numărul de cetăţeni străini, victime ale infracţiunilor în România, în prezent, din cauza faptului că

[55] COM/2020/258/FINAL, COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS EU Strategy on victims' rights (2020-2025), p. 14
[56] Dastan Salehi, Michele LaVoy. 2022. *Unconditional access to services for undocumented victims of crimes.* Brussels: Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants, p. 5
[57] Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings. 2025. *GRETA(2025)13 Fourth Evaluation Round Report Romania*. Strasbourg: Council of Europe, alin. 104, 108

„sistemul informatic de evidenţă a statisticii judiciare utilizat la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie al tuturor unităţilor de parchet subordonate nu deţine un câmp operaţional dedicat înregistrării cetăţeniei persoanelor (care au calitatea de persoană vătămată) ori a statutului juridic al şederii acestora pe teritoriul României”[58]. Numărul de victime ale infracţiunilor cetăţeni străini care accesează servicii de sprijin în fiecare an este de asemenea imposibil de cunoscut, în ciuda existenţei surselor de informaţii de la mai multe instituţii, în virtutea obligaţiilor legale de colectare a datelor privind victimele infracţiunilor care accesează servicii de sprijin.

Recomandare: crearea unui câmp operaţional dedicat înregistrării cetăţeniei şi a statutului de şedere al persoanelor vătămate, în scop exclusiv statistic, în sistemul informatic de evidenţă a statisticii judiciare utilizat la nivelul parchetelor.

Art. 3[9] alin (8) şi (9) din Legea 211/2004 instituie obligaţia Direcţiilor Generale de Asistenţă Socială de a înregistra anumite date de identificare ale victimelor infracţiunilor sprijinite în Registrul special privind victimele infracţiunilor referite serviciilor de sprijin şi protecţie, printre care cetăţenia şi genul victimei. Din răspunsurile primite de CRJ la solicitările de informaţii în interes public rezultă că în Cluj în perioada 2024-2026 doar trei cetăţeni non-UE au beneficiat de servicii sociale în calitate de victime ale infracţiunilor[59]. În Bucureşti numărul beneficiarilor este absent din răspunsul instituţional, deşi „persoanele refugiate şi migrante care deţin drept legal de şedere pe teritoriul României domiciliul,/reşedinţa în municipiul Bucureşti au putut accesa, în condiţiile prevăzute de legislaţia în vigoare de regulamentele specifice fiecărui serviciu, serviciile sociale existente în cadrul instituţiei”[60].

[58] Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Biroul de Informare şi Relaţii Publice, răspunsul nr. 224/09.09.2026 la solicitarea nr. 41/14.08.2026 a Centrului de Resurse Juridice

[59] Răspunsul DGASPC Cluj nr. 4322/11.09.2026 la solicitarea de informaţii de interes public nr. 44322/03.09.2026 a Centrului de Resurse Juridice

[60] Răspunsul DGASPC Bucureşti nr. SPCCMC/mgb/RS1/58/04.09.2026 la solicitarea de informaţii de interes public nr. RS1/58/02.09.2026 a Centrului de Resurse Juridice

În baza art. 9 alin (1) și (2) din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, pusă în aplicare prin dispozițiile din HG nr. 88/2023 privind Mecanismul național de identificare și referire a victimelor traficului de persoane, ANITP "implementează, cu acordul informat al victimei, în SIMEV - Sistemul Integrat de Monitorizare și Evaluare a Victimelor, datele cu caracter personal și informațiile referitoare la situația de trafic"[61]. Conform datelor disponibile în SIMEV, au fost identificate 15 victime ale traficului de persoane resortisanți ai statelor terțe în 2025, o scădere față de 2024 când au fost identificate 19 victime.[62]

În ciuda faptului că numărul redus de victime înregistrate de autorități indică o subraportare a fenomenelor infracționale din cauza fricii de returnare, există o lipsă de conștientizare a interdependenței între dreptul de ședere și accesul la justiție al cetățenilor non-UE la nivel instituțional. Această lipsă de conștientizare este aparentă tocmai în cadrul instituțiilor cu atribuții în prevenirea și combaterea traficului de persoane.

Ministerul Public, în răspunsul transmis la solicitarea de informații de interes public a Centrului de Resurse Juridice, afirmă următoarele: "Continuarea participării în procesul penal nu este împiedicată în cazurile în care persoana vătămată cetățean străin nu mai are drept de ședere legală, are emisă decizie de returnare sau se află în custodie publică, respectiv solicită ori acceptă repatrierea asistată/referirea transnațională, persoana vătămată păstrându-și toate drepturile procesuale, dar obligația de a comunica orice schimbare de adresă. (...) Totodată, persoana vătămată cetățean străin (non-UE) poate fi audiată prin comisie rogatorie internațională în conformitate cu convențiile internaționale, dacă statul terț este Semnatar sau există tratate bilaterale, precum și în virtutea curtoaziei internaționale, la cererea transmisă pe cale diplomatică de către statul solicitant și cu asigurarea scrisă a reciprocității dată de autoritatea competentă a acelui stat. Dacă statul non-UE deține infrastructura necesară și legislația sa permite, se poate solicita de către

[61] Capitolul 3, secțiunea I din HG nr. 88/2023 privind Mecanismul național de identificare și referire a victimelor traficului de persoane

[62] Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane, răspunsul nr. 5310015/26.08.2026 la solicitarea nr. 38/14.08.2026 a Centrului de Resurse Juridice

organele judiciare române audierea prin videoconferinţă aşa cum este prevăzut în Titlul VIII din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internaţională în materie penală."[63]

ANITP, la rândul său, precizează că „în ceea ce priveşte situaţiile cetăţenilor străini care nu deţin un drept de şedere legal pe teritoriul României, măsurile aplicabile se stabilesc în funcţie de circumstanţele concrete, de situaţia juridică a persoanei şi de competenţele autorităţilor implicate. Accesul la măsurile de identificare, referire, protecţie şi asistenţă trebuie analizat distinct de aspectele privind regimul şederii pe teritoriul României."[64]

Lipsa de conştientizare asupra modului în care dreptul de şedere instituie o situaţie de dependenţă faţă de angajator şi contribuie la victimizarea lucrătorilor străini, precum şi a modului în care frica returnării descurajează raportarea infracţiunilor, este de natură a împiedica cooperarea între autorităţi şi victime, precum şi combaterea efectivă a fenomenelor infracţionale. Pentru a sprijini în mod real cetăţenii străini în a accesa justiţia şi a-şi apăra drepturile, este necesară schimbarea paradigmei instituţionale prin recunoaşterea importanţei dreptului de şedere şi crearea unor modalităţi de accesibilizare a regularizării şederii victimelor infracţiunilor, în conformitate cu recomandările organizaţiilor internaţionale şi ale Uniunii Europene.

c. Regularizarea şederii victimelor infracţiunilor

Dreptul UE impune acordarea unui permis de şedere resortisanţilor ţărilor terţe victime ale traficului de persoane care cooperează cu autorităţile[65], permite extinderea acestuia la persoanele care au făcut obiectul traficului de migranţi[66] şi obligă statele să stabilească condiţiile în care pot acorda permise de şedere victimelor exploatării prin muncă

[63] Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Biroul de Informare şi Relaţii Publice, răspunsul nr. 224/09.09.2026 la solicitarea nr. 41/14.08.2026 a Centrului de Resurse Juridice
[64] Răspunsul Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane nr. 5310015/26.08.2026 la solicitarea de informații de interes public nr. 38/14.08.2026
[65] art. 8 din Directiva 2004/81/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind permisul de şedere eliberat resortisanţilor ţărilor terţe care sunt victime ale traficului de persoane sau care au făcut obiectul unei facilitări a imigraţiei ilegale şi care cooperează cu autorităţile competente
[66] art. 3 alin (2) și art. (8) din Directiva 2004/81/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind permisul de şedere eliberat resortisanţilor ţărilor terţe care sunt victime ale traficului de persoane sau care au făcut obiectul unei facilitări a imigraţiei ilegale şi care cooperează cu autorităţile competente

deosebit de grave[67]. Dincolo de aceste situaţii, statele membre sunt încurajate să acorde un drept de şedere autonom din motive umanitare victimelor infracţiunilor, pentru a permite acestora să denunţe infracţiunile şi să colaboreze cu organele judiciare fără frica returnării.[68] Conform PICUM, obligaţiile de asigurare a accesului la servicii de sprijin care decurg din Directiva 2012/29/EU implică prioritizarea protecţiei şi reabilitării victimei în raport cu executarea obligaţiei de returnare, având în vedere că returnarea victimei împiedică în totalitate accesul la servicii de sprijin pe teritoriul Statului Membru.[69] Cu alte cuvinte, dacă o victimă a infracţiunii în şedere ilegală are o decizie de returnare emisă, fără a avea posibilitatea de a beneficia de tolerare în temeiul art. 106^1 alin (4) din OUG 194/2002 sau drept de şedere în temeiul art. 130 din OUG 194/2002, executarea obligaţiei de returnare ar trebui suspendată de drept în tot intervalul de timp în care victima beneficiază de servicii de sprijin. Legislaţia naţională nu prevede expres suspendarea executării obligaţiei de returnare în asemenea cazuri, iar singura ipoteză de tolerare care ar putea fi aplicată este cea prevăzută la art. 106^1 alin. (2) lit. c) din OUG 194/2002 (prezenţa temporară cerută de interese publice importante), care depinde însă de iniţiativa autorităţilor şi nu acoperă perioada în care victima beneficiază de servicii de sprijin.

Recomandare: remedierea lacunei legislative referitoare la suspendarea executării obligaţiei de returnare pe perioada în care victima infracţiunii beneficiază de servicii de sprijin pe teritoriul României, eventual prin adăugarea unei ipoteze de aplicare a tolerării la art. 106^1 din OUG 194/2002.

Legislaţia actuală oferă victimelor infracţiunilor în şedere ilegală exclusiv două posibilităţi de regularizare a şederii: acordarea tolerării pentru potenţialele victime ale traficului de persoane în temeiul art. 106^1 alin (4) din OUG 194/2002, sau acordarea

[67] art. 13 alin (4) din Directiva 2009/52/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 18 iunie 2009 de stabilire a standardelor minime privind sancţiunile şi măsurile la adresa angajatorilor de resortisanţi din ţări terţe aflaţi în situaţie de şedere ilegală

[68] art. 5a alin (7) din Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European şi a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea şi protecţia victimelor criminalităţii şi de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2026/1472

[69] Dastan Salehi, Michele LaVoy. 2022. *Unconditional access to services for undocumented victims of crimes.* Brussels: Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants, p. 6

dreptului de şedere temporară pentru victimele unor infracţiuni în temeiul art. 130 din OUG 194/2002. Ambele sunt accesibile victimelor traficului de persoane[70] şi se acordă iniţial pe o perioadă de până la şase luni (tolerarea), respectiv de şase luni (dreptul de şedere), putând fi prelungite succesiv pe aceeaşi perioadă de timp, până la finalizarea procesului penal[71]. Tolerarea este menită să permită temporar rămânerea pe teritoriul României a victimei traficului pe durata perioadei de recuperare şi reflecţie[72], putând fi apoi înlocuită cu dreptul de şedere temporară prevăzut la art. 130 din OUG 194/2002.

Tolerarea reprezintă un regim restrictiv, care suspendă executarea obligaţiei de returnare fără a o anula[73] şi permite rămânerea străinului exclusiv în raza de competenţă a structurii IGI care i-a eliberat documentul de tolerat, orice deplasare în afara acesteia fiind permisă numai cu aprobare prealabilă[74]. Deşi oferă străinului dreptul la muncă pe perioada de valabilitate[75], tolerarea nu permite obţinerea unui drept de şedere temporară în scop de muncă din moment ce obligaţia de returnare este numai suspendată. Pe de altă parte, dreptul de şedere temporară pentru victimele unor infracţiuni poate fi preschimbat într-un drept de şedere temporară în scop de muncă, înlăturând obligaţia de returnare a străinului. Astfel, odată ce un cetăţean non-UE este în evidenţa organelor judiciare, acordarea dreptului de şedere pentru victimele unor infracţiuni este singura modalitate prin care poate fi evitată returnarea şi asigurat accesul efectiv la justiţie şi servicii de sprijin. Chiar şi această posibilitate este limitată la un număr redus de infracţiuni, victimele altora fiind în continuare susceptibile returnării.

Deşi tolerarea se acordă direct de către procuror prin ordonanţă sau de către instanţă prin încheiere, în timp ce dreptul de şedere pentru victimele unor infracţiuni se acordă de

[70] Conform art. 130 alin 1 lit. a) şi b) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România, dreptul de şedere pentru victimele unor infracţiuni este accesibil şi victimele infracţiunilor conexe traficului de persoane, anume primirea la muncă a unei persoane aflate în situaţie de şedere ilegală în România (art. 265 Codul Muncii), facilitarea şederii ilegale în România (art. 264 Cod Penal), traficul de migranţi (art. 263 Cod Penal)

[71] art. 106^2 alin (1) şi art. 130 alin (1) - (3) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România

[72] Art. 39^1 alin. (1) din Legea nr. 678 din 2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane

[73] art. 106^2 alin (8) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România

[74] art. 106^2 alin (6) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România

[75] art. 106^2 alin (3) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România

către IGI, în ambele cazuri este necesară sesizarea IGI de către organele judiciare pentru regularizarea şederii şi eliberarea documentelor doveditoare[76]. Pentru a putea acorda tolerarea sau solicita dreptul de şedere în temeiul art. 130, organele judiciare trebuie să interogheze mai întâi IGI cu privire la statutul juridic al şederii cetăţeanului străin, neavând alt mijloc de verificare. Implicit, pentru victimele infracţiunilor care sunt în şedere ilegală, regularizarea statutului juridic este posibilă numai după ce au fost deja audiate de organele judiciare. Între momentul primei interacţiuni a victimei cu organele judiciare şi momentul acordării tolerării sau a dreptului de şedere pot trece de la câteva zile la câteva luni, timp în care victima este susceptibilă returnării, inclusiv a îndepărtării sub escortă în cazurile în care şederea ilegală este de lungă durată. Posibilitatea returnării până la acordarea tolerării se datorează transpunerii imperfecte a Directivei 2004/81/CE, care interzice executarea măsurilor de îndepărtare pe durata perioadei de recuperare şi reflecţie.[77] În legislaţia naţională, obligaţia de returnare nu se suspendă de drept, ea este suspendată prin acordarea tolerării, care reprezintă o obligaţie a organelor judiciare şi a Inspectoratului General pentru Imigrări.[78]

Recomandare: modificarea cadrului legislativ (OUG 194/2002 şi Legea 678/2001) pentru asigurarea suspendării de drept a executării obligaţiei de returnare pe durata perioadei de recuperare şi reflecţie, conform Directivei 2004/81/CE

Recomandare: crearea unui mecanism prin care magistraţii să poată verifica în mod autonom statutul juridic al şederii cetăţeanului non-UE, instituirea obligaţiei organului judiciar de a informa victima, la prima audiere, despre posibilităţile prevăzute de art. 106^1 alin. (4) şi art. 130 din OUG 194/2002 şi stabilirea unui termen scurt de soluţionare de către IGI, pentru a reduce durata procedurilor administrative de regularizare a şederii victimelor infracţiunilor

[76] art 106^1 alin (4) şi art. 130 alin (2) şi (3) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România

[77] art. 6 alin (2) din Directiva 2004/81/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind permisul de şedere eliberat resortisanţilor ţărilor terţe care sunt victime ale traficului de persoane sau care au făcut obiectul unei facilitări a imigraţiei ilegale şi care cooperează cu autorităţile competente

[78] art. 39^1 alin (1) din Legea nr. 678 din 2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane

Acest interval de timp este adeseori prelungit de lipsa de cunoaştere a personalului din diverse instituţii publice a existenţei dreptului de şedere pentru victimele unor infracţiuni. Într-un caz de trafic de persoane instrumentat de CRJ, a fost nevoie de transmiterea unui memoriu explicativ la DIICOT pentru a informa procurorii despre prevederile art. 130 din OUG 194/2002 şi aplicabilitatea lor la speţă. IGI eliberase deja documentul de tolerat, iar solicitarea acordării dreptului de şedere în temeiul art. 130 din OUG 194/2002 a pus victimele în situaţia de a parcurge noi proceduri administrative în faţa IGI. Faptul că personalul acestor instituţii nu este familiarizat cu existenţa dreptului de şedere pentru victimele unor infracţiuni este confirmat şi de răspunsurile primite de CRJ la cererile de acces la informaţii de interes public formulate în cadrul prezentei cercetări.[79] Întrebate care sunt procedurile pentru a asigura accesul la servicii de sprijin şi participarea în cadrul procesului penal pentru victimele care nu au şedere legală, au emisă o decizie de returnare sau sunt în custodie publică, atât ANITP, cât şi Ministerul Public au invocat tolerarea drept unica posibilitate de regularizare a statutului juridic pentru a asigura prezenţa victimei pe teritoriul României.[80] Ambele instituţii au ţinut să precizeze că, din punctul lor de vedere, absenţa unui drept de şedere sau prezenţa unei decizii de returnare nu sunt de natură a afecta accesul la servicii de sprijin sau exercitarea drepturilor procesuale de către victima cetăţean străin.[81]

Angajaţii instituţiilor cu atribuţii în domeniul combaterii traficului de persoane, care interacţionează în mod frecvent cu victime ale acestei infracţiuni, ar trebui să cunoască existenţa, condiţiile şi procedura prevăzute de art. 130 din OUG 194/2002, din moment ce majoritatea infracţiunilor pentru care se poate acorda acest drept de şedere ţin de traficul

[79] Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Biroul de Informare şi Relaţii Publice, răspunsul nr. 224/09.09.2026 la solicitarea nr. 41/14.08.2026 a Centrului de Resurse Juridice şi Agenţia Naţională Împotriva Traficului de Persoane, răspunsul nr. 5310020/23.10.2026 la solicitarea nr. 61/14.10.2026 a Centrului de Resurse Juridice

[80] Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Biroul de Informare şi Relaţii Publice, răspunsul nr. 224/09.09.2026 la solicitarea nr. 41/14.08.2026 a Centrului de Resurse Juridice şi Agenţia Naţională Împotriva Traficului de Persoane, răspunsul nr. 5310015/26.08.2026 la solicitarea nr. 38/14.08.2026 a Centrului de Resurse Juridice

[81] Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Biroul de Informare şi Relaţii Publice, răspunsul nr. 224/09.09.2026 la solicitarea nr. 41/14.08.2026 a Centrului de Resurse Juridice şi Agenţia Naţională Împotriva Traficului de Persoane, răspunsul nr. 5310020/23.10.2026 la solicitarea nr. 61/14.10.2026 a Centrului de Resurse Juridice

de persoane sau de migranți. Însă numărul mic de victime cu care interacționează efectiv și absența formărilor specializate (conform Ministerului Public, în anul 2026 niciun program de formare al procurorilor nu aborda tematica accesului la justiție al victimelor infracțiunilor cetățeni non-UE[82]) duce la lipsa cunoștințelor despre aceste prevederi. Lipsa conștientizării importanței dreptului de ședere la nivel instituțional contribuie de asemenea la dificultatea depistării victimelor traficului de persoane și poate îngreuna stabilirea unei relații de încredere și aflarea adevărului în cadrul audierilor.

Recomandare: formare specializată a angajaților din cadrul ANITP, DCCO, DIICOT privind dreptul de ședere și importanța sa în lucrul cu victimele infracțiunilor, cetățeni non-UE.

[82] Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Biroul de Informare și Relații Publice, răspunsul nr. 224/09.09.2026 la solicitarea nr. 41/14.08.2026 a Centrului de Resurse Juridice

II. Accesul la justiţie pe cale administrativă

Nu cunoaştem infracţiunile la care sunt cel mai des supuşi cetăţenii străini în România din cauza absenţei datelor dezagregate. Centrul de Resurse Juridice a instrumentat cazuri în care migranţii au fost victime ale şantajului, ameninţării, lovirii, accidentelor rutiere, supunerii la muncă forţată şi traficului de persoane. În cazurile instrumentate de CRJ, infracţiunile au survenit aproape exclusiv în cadrul raporturilor de muncă (făptuitorul fiind adesea angajatorul) sau în timpul programului de muncă (accidente rutiere). Infracţiunile sunt deseori precedate de practici abuzive, precum neplata salariilor sau muncă neremunerată, absenţa compensării orelor suplimentare, constituirea de garanţii ilegale, reţinerea documentelor de identitate şi trecere a frontierei, încetarea abuzivă a contractelor individuale de muncă. Asigurarea accesului efectiv la justiţie pentru migranţi, pe cale administrativă, prin implementarea unor mecanisme de raportare, verificare şi sancţionare a abuzurilor, este necesară pentru prevenirea infracţiunilor în situaţiile în care acestea încă nu au fost comise sau pentru identificarea lor timpurie şi referirea către organele judiciare.

a. Rolul instituţiilor publice în sancţionarea abuzurilor şi garantarea drepturilor migranţilor

Majoritatea abuzurilor la care sunt supuşi cetăţenii non-UE în cadrul raporturilor de muncă sunt sancţionate drept contravenţii, în temeiul OUG 194/2002 sau a Codului Muncii. Multe dintre acestea reprezintă indicii timpurii ale unor infracţiuni precum traficul de persoane sau supunerea la muncă forţată. Instituţiile publice abilitate să constate şi sancţioneze aceste contravenţii reprezintă primul punct de contact pentru migranţii în situaţii abuzive. Poziţia lor le conferă un rol esenţial în prevenirea fenomenelor infracţionale în rândul lucrătorilor străini, precum şi în raportarea eventualelor infracţiuni către organele de urmărire penală. Din păcate, în România lipsa de resurse financiare şi umane a IGI şi ITM a dus la suprasolicitarea acestor instituţii odată cu creşterea rapidă a numărului de lucrători

străini. Organizaţii internaţionale precum OCDE[83] şi GRETA[84] au atras atenţia asupra legăturii directe dintre lipsa capacităţii instituţionale şi creşterea riscului exploatării şi victimizării lucrătorilor străini, mai ales prin trafic de persoane.

Inspectorii de muncă au obligaţia de a păstra confidenţialitatea asupra „identităţii persoanei care semnalează nerespectarea prevederilor legale în domeniul reglementat de prezenta lege şi să nu dezvăluie angajatorului, prepuşilor săi sau altor persoane faptul că efectuează controlul ca urmare a unei sesizări."[85] În cadrul procedurilor penale, inculpatul ia la cunoştinţă identitatea victimelor şi conţinutul plângerii lor, ori prin consultarea dosarului, personal[86] sau prin avocat[87], ori la comunicarea rechizitoriului[88], ceea ce supune migrantul la un risc real de represalii din partea angajatorului, inclusiv încetarea abuzivă a contractului de muncă fără notificare pentru a provoca intrarea în şedere ilegală, sau denunţarea la IGI pentru emiterea unei decizii de returnare în cazul în care angajatul este deja în şedere ilegală. Raportarea abuzurilor către ITM şi sancţionarea adecvată a angajatorului pentru oprirea practicii abuzive reprezintă cea mai sigură modalitate pentru migranţi de a-şi revendica drepturile fără a se expune unui risc semnificativ de returnare. Totodată, procedurile administrative de raportare trebuie să fie accesibile, confidenţiale şi să ducă la modificarea efectivă a comportamentului abuziv pentru a garanta accesul real la justiţie al muncitorilor migranţi victimizaţi.

În cazurile instrumentate de CRJ, practicile abuzive cel mai des întâlnite sunt reţinerea documentelor de identitate sau de trecere a frontierei de către angajatori, reţinerea unor taxe fictive din remuneraţia lunară, neplata repetată a obligaţiilor salariale şi a remuneraţiei pentru ore suplimentare, refuzul acordării zilelor de concediu plătite, nedeclararea accidentelor de muncă şi încetarea abuzivă a contractului de muncă. Diverse ghiduri de bune practici pentru instituţii publice cu atribuţii în combaterea traficului de persoane dezvoltate

[83] *OECD Reviews of Labour Market and Social Policies: Romania 2025*, OECD Reviews of Labour Market and Social Policies, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/f0532908-en, p. 70
[84] Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings. 2025. *GRETA(2025)13 Fourth Evaluation Round Report Romania*. Strasbourg: Council of Europe, alin. 58, 103, 104
[85] art. 18 lit. c) din Legea nr. 108 din 1999 pentru înfiinţarea şi organizarea Inspecţiei Muncii
[86] art. 84 lit. b) Cod de Procedură Penală
[87] art 92 alin (7) Cod de Procedură Penală
[88] art. 329 alin (2) - (4) Cod de Procedură Penală

de organizaţii internaţionale precum ILO [89], OIM [90] şi GRETA [91], dar şi de autorităţi administrative precum Ministerul de Interne al Regatului Unit [92] evocă aceste practici abuzive drept indicii ale traficului de persoane şi exploatării prin muncă.

De exemplu, reţinerea documentelor de identitate este recunoscută drept una din metodele coercitive folosite de infractori pentru exploatarea victimelor traficului de persoane, fiind luată în considerare la redactarea Protocolului de la Palermo, îndeosebi în stabilirea definiţiei exploatării prin muncă şi includerea mijloacelor coercitive în definiţia traficului de persoane [93]. OIM detaliază modul în care „traficanţii abuzează diverse vulnerabilităţi ale migranţilor, începând cu faptul că migranţii au nevoie de documente de călătorie şi drept de şedere şi de muncă în ţara în care sunt exploataţi. Reţinerea documentelor este una din metodele de control cel mai des folosite de către traficanţi pentru a ţine victimele în situaţii de exploatare.” [94] În interpretarea articolului 2 din Convenţia privind Munca Forţată[95], ILO consideră că reţinerea documentelor de identitate reprezintă elementul constitutiv al ameninţării cu pedeapsa în cadrul infracţiunii de supunere la muncă forţată, oferind angajatorului posibilitatea de a forţa muncitorii să rămână în raportul de muncă prin privarea efectivă de anumite drepturi.[96]

---

[89] Organizația Internațională a Muncii. 2008. *Forced Labour and Human Trafficking: A Handbook for Labour Inspectors.* Geneva: International Labour Organisation, p. 4

[90] Organizația Internațională a Migrației. 2024.*Trafficking Victim Identification and Referral for AssistanceTraining Manual: IntroductionTraining for Frontline Responders.* Bangkok: IOM Thailand, p. 52, 55, 57.

[91] Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings. 2020. *GRETA(2020)08, Compendium of good practices in addressing trafficking in human beings for the purpose of labour exploitation*, p. 6.

[92] Ministerul de Interne al Regatului Unit. 2026. *Modern slavery: statutory guidance for England and Wales (under s49 of the Modern Slavery Act 2015) and non-statutory guidance for Scotland and Northern Ireland.* accesat online. alin. 3.10, 3.19, 13.11

[93] Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate. 2006. *Travaux preparatoires of the negociations for the elaboration of United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols thereto.* Vienna: UNODC. p. 340-341

[94] Organizația Internațională a Migranției. 2024.*Trafficking Victim Identification and Referral for Assistance Training Manual: Introduction Training for Frontline Responders.* Bangkok: IOM Thailand. p. 55

[95] *“În sensul prezentei convenții, termenul "munca forțată sau obligatorie" va insemna orice munca sau serviciu pretins unui individ sub amenințarea unei pedepse oarecare și pentru care numitul individ nu s-a oferit de buna voie.”*, art. 2 alin. 1 Convenția nr. 29 din 28 iunie 1930 a Organizației Internaționale a Muncii, ratificată de România la 28 mai 1957.

[96] Organizația Internațională a Muncii. 2008. *Forced Labour and Human Trafficking: A Handbook for Labour Inspectors.* Geneva: International Labour Organisation, p. 4

ILO menţionează importanţa sancţionării exprese a acestor fapte în legislaţia naţională, pentru combaterea eficientă a fenomenelor infracţionale împotriva lucrătorilor străini.[97] Poziţia-cheie a inspectorilor de muncă în constatarea, sancţionarea şi raportarea acestor practici abuzive este menţionată de asemenea de GRETA[98], care a recomandat României să asigure resursele umane şi financiare necesare Inspecţiei Muncii pentru exercitarea acestor atribuţii în vederea depistării şi combaterii eficiente a traficului de persoane.[99] În legislaţia naţională, majoritatea practicilor abuzive întâlnite constituie contravenţii care se sancţionează cu amendă de către Inspectoratul Teritorial de Muncă competent. Există două excepţii: în primul rând încetarea abuzivă a contractului de muncă, pentru care singurul remediu legal este litigiul, şi care implică resurse financiare pentru reprezentare în instanţă, şi constituirea unui probatoriu complex pentru a avea şanse de câştig. Legătura dintre încetarea abuzivă a contractului de muncă şi intrarea în şedere ilegală, precum şi practica neunitară a instanţelor în această materie, a fost detaliată în Capitolul I secţiunea a) a prezentului raport.

În al doilea rând, reţinerea documentelor de identitate de către angajator se sancţionează de către structura teritorială competentă IGI.[100] Apreciem această soluţie legislativă drept inoportună din două motive. În primul rând, IGI nu este o instituţie specializată în combaterea traficului de persoane: în Mecanismul Naţional de Identificare şi Referire are doar un rol de detectare şi sesizare, potrivit căruia "în situația în care există suspiciunea rezonabilă cu privire la identificarea unei posibile situații de trafic, polițiștii din cadrul Inspectoratului General pentru Imigrări vor sesiza în regim de urgență organul de urmărire penală, căruia îi va preda potențialele victime sau situația este notificată Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane[101]". În consecinţă, nu există proceduri interne de identificare a victimelor traficului, sau de evaluare a riscului străinilor de a fi

[97] Ibid., p. 15
[98] Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings. 2025. *GRETA(2025)13 Fourth Evaluation Round Report Romania*. Strasbourg: Council of Europe, alin. 58, 104, 108
[99] Ibid.
[100] Art. 134 pct. 15 şi art. 135 alin. 1 lit. c) din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 194 din 2002 privind regimul străinilor în România
[101] Răspunsul Inspectoratului General pentru Imigrări nr. 397370/25.09.2026, la solicitarea de informații de interes public nr. 45/02.09.2026

traficaţi pentru referirea lor către organele de urmărire penală sau servicii de sprijin specializate.[102] Agenţii constatatori din cadrul IGI nu beneficiază de formare specializată în identificarea şi sprijinirea victimelor traficului de persoane[103]. La nivel instituţional lipseşte o procedură de constatare, sancţionare, şi recuperare a actelor de identitate, fapt care traduce lipsa de conştientizare a instituţiei referitor la importanţa unei astfel de proceduri în identificarea timpurie a traficului de persoane.[104] În al doilea rând, gravitatea faptei şi consecinţele sale asupra migrantului sunt de natură a justifica incriminarea sa. ILO recomandă incriminarea reţinerii documentelor de identitate a lucrătorilor ca faptă distinctă în legislaţia naţională[105]

Reţinerea documentelor de identitate şi trecere a frontierei, precum şi alte contravenţii care sunt prevăzute de Codul Muncii survin în cadrul aceloraşi raporturi de muncă. Străinii sunt adesea şantajaţi cu reţinerea documentelor de identitate şi trecere a frontierei pentru a-i forţa să presteze muncă neplătită, să semneze diverse acte împotriva voinţei lor sau să renunţe la revendicarea unor drepturi (de ex. concediul medical, indemnizaţie de incapacitate de muncă). Directiva 2009/52/CE vizează tocmai acest tip de fenomen – exploatarea străinilor prin săvârşirea mai multor încălcări ale legislaţiei în domeniul muncii, conexe, în intenţia de a crea o relaţie de dependenţă faţă de angajator. În 2021, FRA atrăgea atenţia că România era singurul stat al Uniunii Europene care încă nu incriminase angajarea migranţilor în şedere ilegală în condiţii deosebit de abuzive106, conform obligaţiilor impuse de art. 9 (1)(c) al Directivei 2009/52/EC (Employers Sanctions Directive). Până în 2026, situaţia nu a fost remediată, deşi au avut loc două modificări legislative majore în domeniul regimului străinilor, ambele vizând în principal modificarea condiţiilor de încadrare în muncă a străinilor pentru a asigura protecţie sporită lucrătorilor non-UE. OUG 32/2026 a menţinut contravenţia prevăzută anterior la art. 36 alin (1) lit b) din OG 25/2014, care instituia sancţiunea cu amendă de la 10.000 la 20.000 lei pentru "primirea la muncă pe

[102] Ibid.
[103] Ibid.
[104] Ibid.
[105] Organizaţia Internaţională a Muncii. 2008. *Forced Labour and Human Trafficking: A Handbook for Labour Inspectors.* Geneva: International Labour Organisation, p. 22-23
[106] Agenţia Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale (FRA), 2021. Protecting migrants in an irregular situation from labour exploitation – Role of the Employers Sanctions Directive, p. 34

teritoriul României a unui străin cu şedere ilegală, cu sau fără contract individual de muncă încheiat în formă scrisă". Aceeaşi contravenţie, cu aceeaşi sancţiune, este acum reglementată de art. 134 pct. 17 şi art. 135 alin (1) lit. f) din OUG 194/2002.

Recomandare: sancţiuni penale pentru reţinerea documentelor de şedere sau identitate de către angajator şi proceduri clare pentru restituirea/înlocuirea rapidă a documentelor reţinute

Recomandare: implementarea obligaţiei prevăzute la art. 9 (1) (c) al Directivei 2009/52/EC, de incriminare ca faptă distinctă a angajării migranţilor în şedere ilegală în condiţii deosebit de abuzive

Recomandare: formarea specializată a inspectorilor de muncă şi agenţilor de imigrări în identificarea indiciilor de comitere a unei infracţiuni care ar trebui să ducă la sesizarea imediată a organelor de cercetare penală.

În ansamblu, infrastructura legală reflectă fragmentarea instituţională a atribuţiilor privind sancţionarea şi constatarea contravenţiilor săvârşite asupra lucrătorilor străini. Obligarea angajatului abuzat de a adresa petiţii sau sesizări către multiple instituţii pentru constatarea şi sancţionarea aceloraşi fapte abuzive survenite în cadrul raportului de muncă este o sarcină disproporţionată, de natură a descuraja raportarea şi a îngreuna accesul efectiv la justiţie al străinului. Prevenirea şi combaterea eficientă a fenomenelor infracţionale în rândul străinilor necesită implementarea unor mecanisme clare şi accesibile de raportare, care să permită redactarea sesizării într-o limbă înţeleasă de petent, urmărirea sesizării indiferent de numărul instituţiilor cu atribuţii de soluţionare, şi comunicarea clară a stadiului soluţionării sesizării, acţiunilor de control întreprinse şi măsurilor dispuse.

b. Accesibilitatea mecanismelor de raportare a abuzurilor

Platforma WorkinRomania.gov.ro reprezintă, teoretic, cel mai accesibil mecanism de raportare a abuzurilor săvârşite de angajatori pentru cetăţeni non-UE la momentul actual[107], oferind opţiunea redactării raportului în engleză, şi transmiţând date despre înregistrarea şi

[107] https://workinromania.gov.ro/workinro/sesizari-lucratori-straini/create

soluţionarea sesizării pe e-mail. Atât IGI [108] cât şi ITM [109] deţin formulare online de transmitere a petiţiilor, platforma ITM oferind inclusiv posibilitatea de a urmări stadiul soluţionării petiţiei, însă paginile web dedicate transmiterii formularelor sunt exclusiv în română. Paginile web dedicate informării cetăţenilor despre dreptul de petiţionare, legislaţia aplicabilă şi modalităţile concrete de primire şi soluţionare a petiţiilor de către instituţie sunt de asemenea accesibile numai în română. În practică, în cazul transmiterii petiţiilor pe e-mail, niciuna din aceste instituţii nu comunică primirea petiţiei sau numărul de înregistrare intern decât la cererea expresă a petentului, fapt care înlătură complet vizibilitatea asupra stadiului soluţionării. Răspunsurile la petiţii sunt comunicate tot pe e-mail, aproape exclusiv în română. Structurile teritoriale ITM comunică fişiere scanate, al căror format nu permite selectarea conţinutului şi copierea sa într-un motor de traducere, ceea ce îi împiedică pe lucrători să înţeleagă conţinutul răspunsului pe cont propriu. Deficienţele sistemelor digitale de raportare a abuzurilor reprezintă o barieră structurală în identificarea victimelor infracţiunilor şi garantarea accesului la justiţie al lucrătorilor străini. [110] Necesitatea introducerii datelor personale duce la aparenţa lipsei de confidenţialitate, scăzând încrederea migranţilor.[111]

Recomandare: implementarea unor sisteme automatizate de înregistrare a petiţiilor care să asigure comunicarea sistematică a numărului de înregistrare şi notificarea pe parcursul diverselor etape în soluționarea petiției.

Recomandare: comunicarea răspunsurilor la petiţii într-o limbă înţeleasă de migrant sau în limba engleză într-un format digital care să permită selectarea şi copierea conţinutului într-un motor de traducere.

[108] https://igi.mai.gov.ro/formular-petitii/
[109] https://www.inspectiamuncii.ro/petitii-si-sesizari
[110] Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings. 2025. *GRETA(2025)13 Fourth Evaluation Round Report Romania*. Strasbourg: Council of Europe, alin. 60; *OECD Reviews of Labour Market and Social Policies: Romania 2025*, OECD Reviews of Labour Market and Social Policies, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/f0532908-en, p. 70
[111] Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings. 2025. *GRETA(2025)13 Fourth Evaluation Round Report Romania*. Strasbourg: Council of Europe, alin. 60

Formularea sesizării la ghişeu nu reprezintă o soluţie realistă şi accesibilă, în primul rând din cauza dificultăţii deplasării străinilor în timpul orelor de lucru cu publicul al instituţiilor publice, în al doilea rând din cauza posibilităţii returnării. Unele inspectorate teritoriale de muncă nu au personal care să vorbească engleza, afişând la intrare mesaje pentru cetăţenii străini să vină însoţiţi de o persoană aptă să traducă sau să-şi transmită solicitările exclusiv pe e-mail. Este inadmisibil să se excludă complet accesul efectiv al unor persoane la instituţia publică cu atribuţii în garantarea drepturilor lor în domeniul muncii, pe criteriul limbii vorbite sau al cetăţeniei. Deşi excluderea de facto a cetăţenilor străini în speţă este cauzată de lipsa de resurse umane a instituţiei, nu relei-voinţe, restrângerea accesului la justiţie pe cale administrativă reprezintă o lacună majoră în garantarea drepturilor muncitorilor migranţi.

Recomandare: asigurarea resurselor umane şi financiare necesare pentru inspectoratele teritoriale de muncă în vederea creşterii capacităţii de protejare a drepturilor muncitorilor.

Recomandare: achiziţionarea unei aplicaţii de interpretare / traducere simultană în timp real pentru inspectoratele teritoriale unde nu se vorbeşte deloc limba engleză.

În absenţa unor date statistice despre activitatea de înregistrare şi soluţionare a petiţiilor, este greu de estimat eficienţa reală a IGI şi ITM în verificarea sesizărilor, efectuarea controalelor şi constatarea şi sancţionarea contravenţiilor. Ambele instituţii publică informaţii despre controalele desfăşurate pe teren, contravenţiile constatate şi măsurile dispuse, însă fără corelarea acestor cifre cu cele ale numărului de petiţii înregistrate, accesibilitatea reală a instituţiilor şi rolul lor în garantarea drepturilor migranţilor nu pot fi evaluate. Din păcate, atât IGI cât şi ITM au răspuns negativ la solicitările Centrului de Resurse Juridice privind numărul petiţiilor, sesizărilor şi plângerilor formulate de lucrători migranţi non-UE, dezagregate în funcţie de obiect, canal de comunicare şi mod de soluţionare.

IGI a precizat că nu deţine datele cerute, pe motiv că „sistemul de evidenţă al instituţiei noastre al petiţiilor, sesizărilor şi plângerilor permite o înregistrare generală, în ordinea primirii, fără a se colecta date specifice cu privire la persoana care le formulează/motivul

solicitării."[112] ITM nu a oferit precizări, refuzând să răspundă până în prezent întrebării înaintate de CRJ atât în cadrul primei solicitări de informaţii în interes public, cât şi în cadrul celor două reveniri formulate.

Recomandare: colectarea de date statistice agregate privind activitatea de soluţionare a petiţiilor de către IGI şi ITM (cetăţenia petentului, motivul solicitării, canalul de comunicare şi modul de soluţionare.)

În ceea ce priveşte activităţile de control desfăşurate, abaterile constatate de la legislaţia în domeniul muncii, şi măsurile dispuse, răspunsul instituţiei a fost că „Inspecţia Muncii nu deţine o statistică structurată pe cetăţenii/etnii", din moment ce inspectorii nu fac distincţie între cetăţenii români şi cei străini în cadrul activităţilor de control, aceştia beneficiind de aceleaşi drepturi în cadrul raporturilor de muncă.[113] În urma acestui răspuns, Centrul de Resurse Juridice a solicitat instituţiei să precizeze "în condiţiile în care în fişa de identificare folosită în decursul activităţilor de control sunt obligatoriu colectate informaţii despre cetăţenia străinului, de ce aceste informaţii nu pot fi furnizate."[114] Precizările ITM au fost următoarele: "Datele furnizate prin fişa de identificare de persoanele identificate la locul de muncă inspectat, sunt coroborate ulterior cu documentele întocmite de angajator. Acest document nu este utilizat în scopuri statistice ci face parte din dosarul de control şi din componentele documentaţiei care stă la baza întocmirii procesului verbal de control sau de contravenţie." [115] Deşi inspectorii de muncă colectează de facto date despre cetăţenia angajaţilor cu ocazia desfăşurării activităţii de control, lipsa unei centralizări statistice face imposibilă o analiză cantitativă a contravenţiilor cel mai des întâlnite în cadrul lucrătorilor non-UE, precum şi a diferitelor măsuri dispuse pentru remedierea acestora.

[112] Răspunsul Inspectoratului General pentru Imigrări nr. 397370 din 25.09.2026 la solicitarea de informaţii de interes public nr. 45/02.09.2026 a Centrului de Resurse Juridice
[113] Răspunsul Inspecţiei Muncii nr. I187/18801/09.09.2026 la solicitarea de informaţii de interes public nr. 46/02.09.2026 a Centrului de Resurse Juridice
[114] Răspunsul Inspecţiei Muncii nr. I232/22377/23.10.2026 la solicitarea de informaţii de interes public nr. 62/14.10.2026 a Centrului de Resurse Juridice
[115] Răspunsul Inspecţiei Muncii nr. I232/22377/23.10.2026 la solicitarea de informaţii de interes public nr. 62/14.10.2026 a Centrului de Resurse Juridice

Recomandare: centralizarea statistică a datelor colectate prin fişa de identificare cu ocazia activităţilor de control şi a proceselor-verbale de constatare sau contravenţie

Există totuşi informaţii disponibile despre acţiunile de control efectuate în colaborare de către IGI şi ITM, în baza Planului de cooperare operativă pentru depistarea angajaţilor străini ilegali şi combaterea muncii nedeclarate a străinilor, încheiat anual, sau în baza unor campanii punctuale de prevenţie la nivel naţional. Conform Raportului anual de activitate al ITM pe 2025[116], acţiunile întreprinse în baza Planului de cooperare au avut ca rezultat 1.968 controale efectuate, din care 445 cu I.G.I.; 82 cetăţeni străini primiţi la muncă fără aviz de angajare; 45 angajatori sancţionaţi, 52 sancţiuni contravenţionale aplicate, din care 39 amenzi în valoare totală de 900.700 lei şi 13 avertismente şi 94 măsuri dispuse pentru remedierea deficienţelor constatate în timpul controalelor. În mod surprinzător, în timpul unei campanii naţionale pentru verificarea modului în care angajatorii cetăţenilor străini respectă prevederile legale din domeniul relaţiilor de muncă şi al securităţii şi sănătăţii în muncă, au fost aplicate de 4 ori mai multe sancţiuni, deşi numărul controalelor efectuate este de 3 ori mai mic. În cadrul campaniei naţionale au fost efectuate 658 controale din care 99 cu IGI, fiind depistaţi 40 cetăţeni străini prestând muncă nedeclarată, aplicate 207 sancţiuni dintre care 107 amenzi în valoare totală de 1.631.800 lei, şi au fost dispuse 665 măsuri pentru remedierea neconformităţilor constatate. Motivele pentru care campania naţională de verificare, derulată pe parcursul a 5 zile în timpul verii, a depistat mai multe nereguli şi a dus la dispunerea a de 7 ori mai multe măsuri de remediere a neconformităţilor constatate decât activităţile de control desfăşurate pe tot parcursul anului, nu sunt analizate.

Avocatul Poporului, deşi nu are competenţa de a constata săvârşirea contravenţiilor, reprezintă o instituţie importantă în garantarea drepturilor cetăţenilor non-UE pe cale administrativă, în virtutea atribuţiilor sale de control al centrelor de custodie publică pentru străini în cadrul Mecanismului Naţional de Prevenţie a Torturii, sesizare a Curţii Constituţionale cu excepţia de neconstituţionalitate, sesizare a instanţei de contencios administrativ şi promovare a recursului în interesul legii. Deşi această instituţie colectează date despre obiectul petiţiilor, canalul de comunicare şi modul de soluţionare, nu colectează

[116] Inspecţia Muncii, Raport anual de activitate 2025

date despre cetăţenia petenţilor.[117] În rapoartele sale anuale, activitatea de soluţionare a petiţiilor este analizată în raport cu drepturile şi libertăţile constituţionale a căror încălcare este reclamată. Între 2024 şi 2025 se observă o creştere de peste şase ori a numărului de petiţii înregistrate privind încălcarea drepturilor străinilor (art. 18 Constituţie): în 2024 au fost înregistrate 6[118], iar în 2025 au fost înregistrate 37[119]. Din păcate rapoartele anuale de activitate nu detaliază modalitatea de comunicare, încălcările reclamate, sau constatările Avocatului Poporului în urma investigării faptelor reclamate.

Pe lângă soluţionarea petiţiilor primite, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu pentru verificarea situaţiei drepturilor lucrătorilor străini. În 2024, sesizarea din oficiu a vizat dreptul la muncă al cetăţenilor străini în România, constatând lipsa de informare a străinilor despre legislaţia în vigoare în domeniul muncii în ciuda campaniilor de informare desfăşurate de către IGI şi ITM, obstacolul major reprezentat de bariera lingvistică în soluţionarea sesizărilor formulate de străini şi frecvenţa faptelor contravenţionale săvârşite de angajatori care încadrează în muncă străini.[120] În 2025, sesizarea din oficiu a privit un caz de accident de muncă produs într-o localitate din judeţul Alba, în care a fost implicat un cetăţean nepalez. [121] Din informaţiile primite de instituţie a reieşit că legislaţia privind regimul juridic al străinilor, precum şi legislaţia privind normele de securitate şi sănătate în muncă, au fost respectate[122].

În ansamblu, accesul la justiţie pe cale administrativă a străinilor rămâne limitat, iar instituţiile cu atribuţii în constatarea şi sancţionarea contravenţiilor care reprezintă indicatori ai infracţiunilor trebuie să-şi îmbunătăţească accesibilitatea, formarea specializată a personalului, şi colectarea de date referitor la petiţiile înregistrate şi soluţionate. Fără garantarea unor mecanisme de raportare accesibile şi confidenţiale,

[117] Răspunsul Avocatului Poporului nr. 31078/2026 şi 31324/2026 la solicitarea de informaţii în interes public nr. 39/14.08.2026 a Centrului de Resurse Juridice
[118] Avocatul Poporului. 2024. *Raport Anual de Activitate 2024*. Bucureşti: Instituţia Avocatul Poporului, p. 20
[119] Avocatul Poporului. 2025. *Raport Anual de Activitate 2025*. Bucureşti: Instituţia Avocatul Poporului, p. 7
[120] Avocatul Poporului. 2024. *Raport Anual de Activitate 2024*. Bucureşti: Instituţia Avocatul Poporului, p. 84-85
[121] Avocatul Poporului. 2025. *Raport Anual de Activitate 2025*. Bucureşti: Instituţia Avocatul Poporului, p. 99
[122] Ibid.

precum şi a capacităţii instituţionale necesare desfăşurării activităţii de control şi sancţionare a abuzurilor, accesul efectiv la justiţie al lucrătorilor străini nu poate fi realizat.

III. Drepturile cetăţenilor non-UE, victime ale infracţiunilor în cadrul procesului penal

Toate victimele infracţiunilor ar trebui să beneficieze de aceleaşi drepturi, indiferent de cetăţenie sau statutul juridic al şederii. În realitate, unele drepturi nu pot fi accesate fără deţinerea unui drept de şedere, iar accesul la altele poate fi îngreunat sau împiedicat de factori externi precum barierele lingvistice. Autorităţile publice trebuie să conştientizeze influenţa dreptului de şedere asupra desfăşurării procesului penal şi exercitării drepturilor de către partea vătămată în cadrul acestuia.

a. Accesul la drepturi este condiţionat de statutul juridic al şederii?

Legea fundamentală consfinţeşte prin articolul 18 protecţia generală a persoanelor şi a averilor, de care beneficiază cetăţenii străini care locuiesc în România, în condiţii egale cu cetăţenii români. Articolul 3 din OUG 194/2002 clarifică această prevedere constituţională, afirmând că străinii aflaţi legal în România se bucură de posibilitatea de a se deplasa liber şi a-şi stabili reşedinţa sau domiciliul oriunde pe teritoriul României (alin. 2), iar cei care locuiesc legal în România beneficiază de protecţia generală a persoanelor şi a averilor, garantată de Constituţie şi de alte legi, precum şi de drepturile prevăzute în tratatele internaţionale la care România este parte (alin. 1), având posibilitatea de a accesa măsuri de protecţie socială din partea statului în aceleaşi condiţii ca şi cetăţenii români (alin. 4). Art. 3 din OUG 194/2002 leagă astfel, în formularea sa, protecţia generală a persoanelor şi a averilor de şederea legală, deşi art. 1 din CEDO obligă statul să recunoască drepturile prevăzute de Convenţie oricărei persoane aflate sub jurisdicţia sa, indiferent de statutul şederii. Departe de a însemna că orice drept al cetăţenilor străini poate fi încălcat dacă aceştia sunt în şedere ilegală, formularea lasă marjă de apreciere statului în restrângerea accesului la anumite drepturi cetăţenilor în şedere ilegală, precum şi stabilirea unor modalităţi de exercitare şi garanţii procedurale diferite.

Dreptul Uniunii Europene impune înlăturarea oricărei condiţii referitoare la statutul juridic al şederii, naţionalitate sau cetăţenie în garantarea drepturilor victimelor

infracţiunilor[123]. Codul Penal şi Codul de Procedură Penală nu fac vreo distincţie între drepturile victimelor pe criteriu de cetăţenie sau statut de şedere, utilizând sintagme generale precum „victimă", „persoană vătămată", „parte civilă". Drepturile esenţiale conferite victimelor infracţiunilor în cadrul procesului penal sunt enumerate la art. 81 alin (1) din Codul de Procedură Penală. Dreptul de a beneficia în mod gratuit de un interpret[124], dreptul de a i se comunica traducerea într-o limbă pe care o înţelege a oricărei soluţii de netrimitere în judecată[125], şi posibilitatea de a accesa asistenţa juridică obligatorie[126] sunt printre cele mai importante pentru victimele infracţiunilor cetăţeni non-UE, având în vedere vulnerabilităţile lor specifice.

Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor, care asigură transpunerea Directivei 2012/29/UE, conferă de asemenea drepturi egale victimelor infracţiunilor indiferent de statutul şederii sau cetăţenie, atâta timp cât infracţiunea a fost săvârşită pe teritoriul României[127]. Drepturile victimelor infracţiunilor la informare, accesarea serviciilor de sprijin şi de protecţie, şi la asistenţă juridică gratuită prin apărător ales în cazul unor infracţiuni de gravitate deosebită sunt garantate în mod egal cetăţenilor Uniunii Europene şi resortisanţilor ţărilor terţe, inclusiv celor în şedere ilegală[128]. În schimb, dreptul la compensaţie financiară se acordă victimelor cetăţeni străini doar în una din următoarele situaţii (i) deţin un drept de şedere legal pe teritoriul României la momentul formulării cererii[129], (ii) sunt cetăţeni ai Uniunii Europene aflaţi legal pe teritoriul României la data comiterii infracţiunii[130], (iii) deţin un

[123] alin. (9) şi (10) din Preambul, Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European şi a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea şi protecţia victimelor criminalităţii şi de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului

[124] Art. 81 alin (1) lit. g^1) Cod de Procedură Penală

[125] Art. 81 alin (1) lit. g^2) Cod de Procedură Penală

[126] Art. 93 alin (1) şi (5) Cod de Procedură Penală

[127] art. 3^{12}, art. 10, art. 14 alin (2) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[128] art. 3^{12}, art. 10, art. 14 alin (2) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[129] Art. 21 alin (2) lit. b) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[130] Art. 21 alin (2) lit. c) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

drept de şedere într-un stat membru al Uniunii Europene şi se aflau legal pe teritoriul României la momentul comiterii infracţiunii[131].

b. Dreptul la informare

Dreptul la informare al victimelor infracţiunilor implică obligaţia corelativă a organelor judiciare şi a furnizorilor de servicii sociale de a aduce la cunoştinţă victimei informaţii precum tipul de sprijin pe care îl pot primi şi din partea cui[132], organul de urmărire penală la care pot face plângere şi procedurile de urmat[133], dreptul la asistenţă juridică şi procedurile de urmat[134]. În cazul victimelor străine, bariera lingvistică este principalul factor care împiedică realizarea dreptului la informare, atunci când nu se poate stabili o limbă comună de comunicare. Dreptul victimei la informare implică existenţa unor obligaţii corelative de asigurare a serviciilor de traducere şi interpretare corespunzătoare, în funcţie de nevoile individuale.

Conform Legii 211/2004, informaţiile trebuie aduse la cunoştinţă victimei într-un limbaj clar şi accesibil, într-o limbă pe care o înţelege[135] şi să i se înmâneze un formular care cuprinde toate aceste informaţii sub semnătură de către organele judiciare[136]. La depunerea plângerii, victima primeşte o confirmare scrisă a acesteia în română, având ulterior posibilitatea de a cere traducerea acesteia la cheltuiala statului[137]. Codul de Procedură

[131] Art. 21 alin (2) lit. d) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[132] Art. 4 alin (1) lit. a) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[133] Art. 4 alin (1) lit. b), j) şi k) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[134] Art. 4 alin (1) lit. c) şi d) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[135] Art. 4 alin (2), (3) și art. 4^1 alin (2) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[136] Art. 4 alin (3) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[137] Art. 4 alin (7) și (8) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

Penală prevede că audierea unei persoane care nu înţelege, nu vorbeşte sau nu se exprimă bine în limba română se realizează prin interpret, desemnat de organele judiciare sau ales de persoana vătămată ori de părţi dintre interpreţii autorizaţi, potrivit legii[138]. Pentru identificarea adecvată a modalităţii de comunicare şi asigurarea promptă a serviciilor de traducere sau interpretare la nevoie, este esenţial să fie stabilite limbile pe care le înţelege victima.

Recomandare: comunicarea din oficiu a traducerii confirmării de înregistrare a plângerii, într-o limbă pe care victima o înţelege.

Centrul de Resurse Juridice a solicitat instituţiilor cărora le incumbă obligaţia de informare a victimelor în temeiul Legii 211/2004 (Ministerul Public, ANITP, DGASPC) să furnizeze informaţii referitor la procedurile prin care se stabileşte limba înţeleasă de persoană, se asigură şi se plăteşte serviciul de interpretare sau traducere necesar. În practică, străinii victime ale infracţiunilor nu îşi cunosc dreptul la interpret de cele mai multe ori, iar organele judiciare nu îi informează asupra acestui drept de la prima interacţiune. CRJ a formulat mai multe cereri de asigurare a interpretului pentru părţi vătămate în cadrul proceselor penale în care victimele nu îşi cunoşteau acest drept iar organele de cercetare penală nu au luat măsuri pentru a asigura interpretarea, instanţa soluţionând aceste cereri favorabil de fiecare dată.

Ministerul Public evocă dreptul victimei la interpret în cadrul audierii, neluând în considerare importanţa asigurării traducerii informaţiilor care trebuie comunicate victimei de la prima interacţiune.

“Art. 105 Cod procedură penală cuprinde o reglementare unitară a audierii prin interpret. Astfel, înaintea ascultării, organele judiciare au obligaţia procedurală de a aduce la cunoştinţă părţilor sau subiecţilor procesuali principali care nu vorbesc sau nu înţeleg limba română ori nu se pot exprima că au dreptul de a fi asistate de un interpret. Dreptul la interpretare traducere se asigură cu titlu gratuit, neexistând vreo condiţie sau o suspendare a obligaţiei de plată a cheltuielilor de interpretare, legiuitorul prevăzând o exonerare totală,

[138] art. 105 alin. (1) Cod de Procedură Penală

atât în faza de urmărire penală, cât şi în faza camerei preliminare sau a judecăţii, fără ca persoana care nu vorbeşte sau nu înţelege limba română să fie supusă ulterior la plata acestor cheltuieli ce rezultă din acest tip de asistenţă, indiferent de situaţia sa patrimonială. În acest sens, cheltuielile pentru plata interpreţilor rămân în sarcina statului potrivit dispoziţiilor art. 275 alineat (6) Cod procedură penală.

Din interpretarea coroborată a dispoziţiilor legale cu caracter general se constată că mecanismul de determinare a necesităţii audierii prin interpret este asigurat prin întrebările preliminare adresate persoanei înainte de audierea acesteia (conform art. 107 Cod procedură penală care se aplică şi in cazul persoanei vătămate), prin observarea directă de către organele judiciare a modalităţii în care se exprimă în limba română, luând în considerare dacă aceasta solicită în mod expres asistenţa unui interpret, precum şi solicitând avocatului ales sau numit din oficiu (în situaţiile expres prevăzute de lege) să arate dacă au existat dificultăţi de exprimare sau de înţelegere a limbii române în discuţiile purtate cu persoana pentru care asigură asistenţa juridică.

Astfel, organul judiciar are posibilitatea de a aprecia dacă este necesară desemnarea unui interpret pentru a realiza audierea. Simpla solicitare din partea persoanei ce urmează a fi audiată este un aspect pe care organul judiciar pe rolul căreia se află cauza penală îl poate avea în vedere, însă nu dă naştere obligaţiei necondiţionate în sarcina acestuia de a numi un interpret.

(...) Având în vedere caracterul dinamic, celeritatea urmăririi penale, precum şi diversitatea naţionalităţilor subiecţilor procesuali sau a părţilor implicate în procesul penal, legiuitorul a impus necesitatea de a acorda posibilitatea organelor judiciare de a audia persoanele fără prezenţa unui interpret autorizat. În acest sens, art. 105 alineat (2) Cod procedură penală permite audierea în lipsa unui interpret autorizat atunci când se impune luarea urgentă a unei măsuri procesuale (spre exemplu în cazul măsurilor preventive) sau dacă nu poate fi asigurat un interpret autorizat (în cazul unei limbi rare pentru care nu există interpret autorizat). În acest sens, în astfel de situaţii organul judiciar pe rolul căreia se află cauza penală poate realiza audierea prin orice persoană care poate comunica cu cel ascultat,

organul judiciar având obligaţia de a relua audierea prin interpret imediat ce aceasta este posibilă.

(...) În ipoteza în care în cursul urmăririi penale este refuzată asigurarea interpretării sau traducerii persoanei vătămate sau părţii civile, acestea pot formula plângere în condiţiile art. 336-339 Cod procedură penală. Dacă o asemenea măsură este dispusă în cursul judecăţii, soluţia instanţei poate fi atacată numai o dată cu fondul cauzei, când pe calea apelului se va invoca încălcarea dreptului la interpretare, traducere şi a dreptului la apărare. Actele procesuale sau procedurale efectuate cu încălcarea acestui drept sunt lovite de nulitate relativă, în condiţiile art. 282 Cod procedură penală.

Concluzionând, prin modificarea legislativă introdusă prin Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 18/2016 a fost lărgită sfera drepturilor de traducere şi interpretare pentru persoana vătămată, prevăzând-se că aceasta are: a) dreptul de a beneficia în mod gratuit de interpret atunci când nu înţelege, nu se exprimă bine sau nu poate comunica în limba română; b) poate depune plângerea în limba pe care o înţelege dacă nu vorbeşte sau nu înţelege limba română, odată cu depunerea plângerii, persoana vătămată poate solicita ca, atunci este citată, primească şi o traducere a citaţiei; c) are dreptul de a i se comunica traducerea într-o limbă pe care o înţelege a oricărei soluţii de netrimitere in judecată (clasare sau renunţare la urmărirea penală) atunci când nu înţelege limba română."[139]

Recomandare: formarea procurorilor în implementarea abordărilor centrate pe victimă în audierea cetăţenilor non-UE.

Recomandare: măsuri proactive pentru facilitarea / încurajarea participării persoanelor de sprijin la audieri, mai ales când persoanele de sprijin fac parte din comunităţile victimelor.

ANITP a furnizat răspunsul cel mai elaborat privind modalităţile practice de comunicare cu victimele traficului de persoane cetăţeni străini, făcând diferenţa între comunicarea în cadrul procedurilor judiciare, în condiţiile Codului de Procedură Penală, şi

139 Răspunsul Ministerului Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, nr. 224/2026, la solicitarea de informaţii în interes public nr. 41/14.08.2026 a Centrului de Resurse Juridice

comunicarea în cadrul furnizării de asistenţă şi servicii sociale, în afara procedurilor judiciare.

„Limba în care se poate comunica cu victima este identificată în cadrul interacţiunii directe cu aceasta, prin întrebări şi verificări privind capacitatea sa de a înţelege şi de a se exprima într-o anumită limbă. Cetăţenia sau naţionalitatea pot constitui indicii iniţiale, dar nu reprezintă, prin ele însele, o confirmare a limbii pe care persoana o cunoaşte şi o înţelege suficient.

În funcţie de circumstanţe, comunicarea preliminară poate fi realizată într-o limbă de circulaţie internaţională cunoscută de ambele părţi ori cu ajutorul unor instrumente digitale de traducere. Aceste mijloace pot facilita contactul iniţial, însă nu substituie interpretarea asigurată potrivit legii în cadrul procedurilor judiciare şi nici nu trebuie considerate suficiente, prin ele însele, pentru comunicarea unor informaţii complexe privind drepturile victimei, consimţământul acesteia sau consecinţele unor demersuri juridice.

(...) În afara procedurilor judiciare, comunicarea dintre personalul ANITP şi victime poate avea loc, în funcţie de situaţia concretă, prin dialog direct într-o limbă comună, prin facilitarea comunicării cu sprijinul unor persoane care cunosc limba respectivă sau prin alte mijloace adecvate circumstanţelor. Atunci când este necesar un serviciu specializat de interpretare ori traducere, posibilitatea contractării sau utilizării unui astfel de serviciu se analizează în raport cu natura activităţii, cadrul legal aplicabil şi resursele disponibile.

De asemenea, furnizorii de servicii sociale şi organizaţiile neguvernamentale implicate în sprijinirea victimelor pot contribui la facilitarea comunicării, în limitele atribuţiilor şi serviciilor pe care le oferă. Aceste modalităţi nu trebuie confundate cu interpretarea autorizată necesară pentru actele şi procedurile judiciare."[140]

Dintre DGASPC-urile solicitate, 2 nu au furnizat deloc informaţii referitoare la comunicarea cu victimele infracţiunilor. DGASPC Cluj afirmă că pentru un cetăţean străin

[140] Răspuns al Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane nr 5310020/23.10.2026 la solicitarea de informații de interes public nr. 61/14.10.2026 a Centrului de Resurse Juridice

care nu cunoaşte limba română comunicarea se realizează exclusiv în limba engleză.[141] DGASPC Bucureşti a menţionat înfiinţarea recentă a unui serviciu de asistenţă multiculturală dedicat migranţilor din Bucureşti, care „acoperă un spectru larg de nevoi: de la identificarea si evaluarea situaţiei sociale, culturale, educaţionale, medicale a migranţilor, la sprijin în obţinerea documentelor, informare şi consiliere pentru integrare socială, colaborare cu mediatori interculturali, interpreţi acreditaţi, facilitarea participării la viaţa comunităţii şi campanii de combatere a discriminării."[142]

Din răspunsurile autorităţilor publice reiese importanţa dreptului victimei la a fi însoţită de o persoană de sprijin de la primul contact cu organele judiciare[143] pentru asigurarea comunicării într-o limbă înţeleasă de aceasta. Facilitarea comunicării de către o persoană apropiată victimei sau un angajat al unei organizaţii neguvernamentale este menţionată atât de ANITP, cât şi de Ministerul Public drept una din principalele modalităţi prin care comunicarea cu victima este eficientă, asigurând valorificarea drepturilor sale procesuale.

În ultimul rând, legea impune obligaţii pozitive şi Ministerelor pentru asigurarea informării victimelor infracţiunilor, printre care se numără înfiinţarea unei linii telefonice gratuite de informare la nivel naţional[144] şi publicarea pe paginile online ale Ministerului Justiţiei şi ale Ministerului Afacerilor Interne a aceloraşi informaţii pe care le comunică sistematic organele judiciare şi furnizorii de servicii sociale[145]. Bariera lingvistică limitează accesul cetăţenilor non-UE la aceste informaţii şi în cazul paginilor web dedicate ale ministerelor, şi în cazul liniei telefonice gratuite de informare, acestea fiind disponibile în cea mai mare parte doar în română. O victimă a violenţei domestice sprijinită de CRJ a menţionat că în timpul unei dispute domestice a apelat la linia naţională de sprijin pentru victimele

[141] Răspunsul DGASPC Cluj nr. 4322/11.09.2026 la solicitarea de informaţii de interes public nr. 44322/03.09.2026 a Centrului de Resurse Juridice
[142] Răspunsul DGASPC Bucureşti nr. SPCCMC/mgb/RS1/58/04.09.2026 la solicitarea de informaţii de interes public nr. RS1/58/02.09.2026 a Centrului de Resurse Juridice
[143] Art. 4 alin (6) – (8) Legea 22/2004 şi art. 113 alin (5) Cod Procedură Penală
[144] Art. 5 alin (1) – (3), linia telefonică gratuită 0800.500.333 este operată prin Agenţia Naţională a Egalităţii de Şanse
[145] Art. 6 alin (1) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

infracţiunilor operată de ANES, iar operatorul întâlnit nu vorbea engleză şi a redirecţionat-o către linia telefonică de sprijin gestionată de un ONG.

Recomandare: oferirea serviciilor de informare pe pagina web a ministerelor în engleză, precum şi în limbile native cele mai des întâlnite în rândul comunităţilor de migranţi (ex. bengali, sinhala)

Recomandare: oferirea serviciilor de informare şi consiliere prin linie telefonică gratuită la nivel naţional în engleză. [146]

c. Dreptul la asistenţă juridică gratuită

Singura cale procedurală pentru valorificarea drepturilor la asistenţă juridică gratuită şi compensaţie financiară este formularea unei cereri în instanţă[147], având în vedere că trebuie îndeplinite anumite cerinţe specifice referitoare la natura infracţiunii şi cursul procesului penal.[148] Legea 211/2004 prevede domiciliul sau reşedinţa victimei ca unul dintre elementele obligatorii ale cererii de acordare a asistenţei juridice gratuite[149], cererii de compensaţie financiară[150] şi de acordare a unui avans din aceasta[151], fiind necesară anexarea unor documente justificative pentru a dovedi adresa de domiciliu sau reşedinţă[152]. În plus, cererea de asistenţă juridică gratuită se depune la tribunalul în a cărui circumscripţie

[146] Linia telefonică operată de ANITP permite convorbirile atât în Română cât şi în engleză, însă toate liniile telefonice operate la nivel naţional ar trebui să ofere această posibilitate.

[147] Art. 17 alin (1) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[148] Art. 14 alin (1), art. 15, art. 21 alin (1), art. 22 alin (1), art. 24-27 din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[149] art. 17 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[150] art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[151] art. 30 alin. (2) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[152] art. 17 alin (3), art 29 alin. (2) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

domiciliază victima, astfel încât domiciliul determină şi instanţa competentă.[153] Pentru resortisanţii ţărilor terţe, dovada domiciliului sau a reşedinţei pe teritoriul României se poate face exclusiv cu permisul de şedere[154] sau documentul de tolerat[155] eliberat de Inspectoratul General pentru Imigrări.

Pentru cererea de acordare a compensaţiei financiare sau a unui avans din aceasta, având în vedere că presupune îndeplinirea unor condiţii referitor la statutul juridic al şederii atât în momentul depunerii cererii, cât şi în momentul comiterii infracţiunii, este firesc să fie necesară probarea domiciliului sau a reşedinţei. Pentru cererea de acordare a asistenţei juridice gratuite în schimb, această reglementare reprezintă o neconcordanţă majoră: deşi prin lege dreptul la asistenţă juridică gratuită este garantat în virtutea gravităţii infracţiunii, indiferent de cetăţenie sau statutul juridic al şederii, conform aceleiaşi legi accesul efectiv la acest drept este condiţionat de dovedirea domiciliului sau a reşedinţei printr-un document care poate fi eliberat exclusiv de Inspectoratul General pentru Imigrări în baza unui drept de şedere sau a situaţiei tolerării. Imposibilitatea efectivă de a accesa asistenţă juridică gratuită în calitate de victimă a infracţiunii din cauza statutului juridic al şederii reprezintă o restrângere gravă a liberului acces la justiţie, incompatibilă cu standardele internaţionale şi europene în materie de drepturile omului, precum şi cu principiul potrivit căruia drepturile victimelor nu pot fi condiţionate de statutul de şedere (Directiva 2012/29/UE)[156].

Recomandare: suprimarea condiţiei referitoare la specificarea şi dovedirea adresei de domiciliu sau reşedinţă în cadrul cererii de asistenţă juridică gratuită, la art. 17 alin. (2) lit. a) din Legea 211/2004.

Restrângerea accesului efectiv la justiţie prin aceste prevederi este cu atât mai gravă cu cât unele dintre categoriile de victime care au dreptul la asistenţă juridică gratuită în

[153] art. 17 alin. (1) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[154] art. 108 alin. (1) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România

[155] art. 117[1] alin. (1) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România

[156] Art. 1 şi considerentele (9)–(10) din Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European şi a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea şi protecţia victimelor criminalităţii şi de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului

cadrul procesului penal nu îşi pot reglementa şederea, din moment ce nu pot nici beneficia de tolerare[157], nici obţine un drept de şedere temporară pentru victimele unor infracţiuni[158]. Conform art. 14 alin 1 lit. a) din Legea 211/2004, au dreptul la asistenţă juridică gratuită victimele infracţiunilor prevăzute în art. 194, 197, 199, 205, 209-212, 218-223, 282, 374 din Codul Penal, victimele tentativei de omor sau omor calificat, şi victimele infracţiunilor intenţionate care au avut ca urmare vătămarea corporală a victimei. Dreptul de şedere temporară pentru victimele unor infracţiuni se acordă exclusiv străinilor victime ale infracţiunilor prevăzute la art. 210, 211, 263 sau 264 din Codul penal, sau la art. 265 din Codul Muncii[159], în timp ce tolerarea este rezervată potenţialelor victime de trafic de fiinţe umane (art. 210 şi 211 Cod Penal)[160]. Deşi cetăţenii aflaţi în şedere ilegală pe teritoriul României au dreptul la asistenţă gratuită în calitate de victime ale infracţiunilor într-o multitudine de cauze, numai victimele traficului de persoane şi ale câtorva infracţiuni conexe pot obţine tolerarea şederii sau un drept de şedere temporară pentru a-şi putea exercita în concret acest drept.

În cazurile de asistenţă juridică obligatorie prevăzute în Codul de Procedură Penală, organul judiciar va lua toate măsurile pentru desemnarea unui apărător din oficiu[161] acestea fiind singurele cauze în care victimele infracţiunilor în şedere ilegală pot beneficia de acces efectiv la justiţie prin asistenţă juridică gratuită. Legiuitorul a inclus toate cazurile de asistenţă juridică obligatorie în categoriile enumerate la art. 14 alin (1) din Legea 211/2004, tocmai pentru a garanta dreptul victimelor cărora li s-a desemnat apărător din oficiu de a opta pentru reprezentarea prin apărător ales prin intermediul asistenţei juridice gratuite. Însă datorită imposibilităţii de a formula o cerere de asistenţă juridică gratuită în condiţiile art. 14 şi art. 17 alin. (2) lit. a) şi f) din Legea 211/2004, dreptul la apărare prin apărător ales nu este garantat victimelor în şedere ilegală. Se creează astfel o situaţie de asimetrie juridică

[157] art. 106[1] din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România

[158] art. 130 din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România

[159] art. 130 alin (1) lit. a) şi b) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România, care menţionează de asemenea Art. 264 alin (4) din Codul muncii, abrogat în 2017.

[160] art. 106[1] alin (4) din Ordonanţa de Urgenţă nr 194 din 2002 privind regimul străinilor în România

[161] art. 93 alin. (4) şi art. 91 alin (1) Cod de Procedură Penală

în realizarea efectivă a drepturilor între victimele infracţiunilor, în funcţie de statutul juridic al şederii.

Recomandare: modificarea cadrului legislativ în sensul extinderii categoriilor de victime care pot beneficia de un drept de şedere temporară în temeiul art. 130 din OUG 194/2002, cel puţin la toate categoriile de victime care au dreptul la asistenţă juridică gratuită conform art. 14 alin (1) din Legea 211/2004.

În ansamblu, deşi legislaţia prevede în mod expres că drepturile victimelor infracţiunilor nu pot fi condiţionate de cetăţenie sau statutul juridic al şederii, accesul efectiv la unele drepturi este restrâns în practică de barierele lingvistice sau de absenţa unei forme de şedere legală.

IV. Accesul la servicii de sprijin al victimelor infracţiunilor, cetăţeni non-UE

Serviciile de sprijin şi protecţie pot fi accesate de victimele infracţiunilor în mod gratuit, indiferent de statutul legal al şederii, atâta timp cât infracţiunea a fost săvârşită pe teritoriul României[162]. Furnizarea serviciilor de sprijin şi protecţie este asigurată în principal de către Direcţiile Generale de Asistenţă Socială[163], putând fi furnizate în subsidiar şi de serviciile publice locale de asistenţă socială, furnizorii de servicii sociale privaţi[164], şi de organizaţiile neguvernamentale[165]. Serviciile care pot fi accesate cu titlu gratuit de către victimele tuturor infracţiunilor şi familiile acestora includ informare privind drepturile, consiliere psihologică, consiliere privind aspectele financiare şi practicile subsecvente infracţiunii, servicii de reinserţie socială, sprijin emoţional şi social în scopul reintegrării sociale, informaţii şi consiliere privind rolul victimei în cadrul procedurilor penale, inclusiv pregătirea pentru participarea la proces.[166] Pentru a asigura protecţia victimelor şi a facilita sprijinirea lor efectivă, serviciile se acordă în regim de birocraţie redusă, fiind accesate fără contract, cu păstrarea anonimatului[167].

Acordarea serviciilor de sprijin se face în baza evaluării victimei de către furnizorul de servicii sociale relevant[168], cu sprijinul personalului medical din sistemul de stat sau privat,

---

[162] Art. 7 alin (1), art. 9 alin (3)-(4), art. 10 din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[163] Art. 7 alin (1) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[164] Art. 7 alin (1) **din** Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[165] Art. 12 din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[166] Art. 7 alin (4) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[167] Art. 9 alin (4) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[168] Art. 3^8, art. 3^9alin (1) – (3) şi (5) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

la nevoie.[169] În vederea evitării victimizării secundare, evaluarea victimei se efectuează în cel mai scurt timp posibil de la momentul identificării[170], iar victima are dreptul de a fi însoţită de către o persoană de încredere pe durata evaluării[171]. Rezultatele evaluării se consemnează într-un referat care include date despre identitatea victimei, vătămarea suferită de aceasta, starea sa fizică şi psihică, dar şi nevoile de protecţie individuale şi tipurile de servicii de sprijin şi protecţie adecvate[172].

În practică, victimele infracţiunilor cetăţeni non-UE accesează foarte rar serviciile de sprijin la care au dreptul în temeiul legii. Conform ANITP, în 2024, 11 victime ale traficului de persoane au beneficiat de referire către servicii de sprijin, în 2025 numărul scăzând la 9. În total în ultimii 2 ani, ANITP a mediat referirea a 4 victime către DGASPC-uri, restul fiind trimise către diverse ONG-uri specializate în funcţie de nevoi. Uneori victimele refuză serviciile oferite de către autorităţi, invocând capacitatea de a se descurca singuri.173 În practică, CRJ observă că majoritatea nu îşi cunosc drepturile, şi nici serviciile de sprijin în concret de care pot beneficia din partea autorităţilor. Accesarea serviciilor de sprijin se face punctual, prin reţele comunitare informale sau organizaţii neguvernamentale specializate în domeniul migraţiei. Deşi nu sunt multe organizaţii neguvernamentale care să ofere sprijin resortisanţilor ţărilor terţe, cele câteva care activează în domeniu înregistrează împreună mai multe victime ale infracţiunilor beneficiare ale serviciilor oferite decât autorităţile publice. Casa LOGS din Timişoara, deşi lucrează în principal cu refugiaţi, a oferit în 2025 asistenţă pentru 10 victime ale traficului de persoane cetăţeni non-UE.[174] Doar în cadrul proiectului "DREPT", CRJ a oferit sprijin direct pentru 24 de victime ale traficului de persoane,

[169] Art. 3^9 alin (4) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[170] Art. 3^9 alin (7) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[171] Art. 3^9 alin (6) Legea 211/2004 din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[172] Art. 3^{10} alin (1) din Legea nr. 211 din 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii şi protecţiei victimelor infracţiunilor

[173] Răspuns al Agenţiei Naţionale Împotriva Traficului de Persoane nr 5310020/23.10.2026 la solicitarea de informaţii de interes public nr. 5310020/13.10.2026

[174] Casa LOGS, Raport anual de activitate 2025, accesat la https://grupullogs.ro/rapoarte-logs/

pentru obţinerea dreptului de şedere conform art. 130 din OUG 194/2002, constituirea ca parte civilă în cadrul procesului penal, şi parcurgerea procedurilor administrative aferente.

Cifrele scăzute înregistrate de instituţii publice reflectă lipsa de acces la servicii de sprijin a victimelor infracţiunilor cetăţeni non-UE. Unul dintre motivele pentru care victimele tind să prefere serviciile ONG-urilor faţă de cele oferite de autorităţi este relaţia de încredere construită între aceste organizaţii şi comunităţile migrante în timp. De asemenea, organizaţiile neguvernamentale au modalităţi de comunicare şi informare adaptate nevoilor reale ale muncitorilor migranţi, de ex. materiale informative despre drepturi furnizate în mai multe limbi native ale principalelor comunităţi de migranţi. În ultimul rând, serviciile propuse de DGASPC nu răspund nevoilor reale ale migranţilor victime ale infracţiunilor. În timp ce migranţii au nevoie de locuire, asistenţă financiară, inserţie profesională, şi asistenţă în parcurgerea procedurilor administrative pentru regularizarea şederii, serviciile sociale oferite de DGASPC vizează mai ales recuperarea psihologică şi emoţională.

Deşi locuirea şi asistenţa financiară nu sunt oferite victimelor infracţiunilor, acestea pot beneficia de măsurile de inserţie profesională oferite de ANOFM în anumite cazuri. ANOFM precizează că „in condiţiile îndeplinirii cerinţelor prevăzute de lege, aceştia pot beneficia de indemnizaţie de şomaj şi de măsurile de stimulare a ocupării forţei de muncă, inclusiv de servicii de informare si consiliere profesională şi de mediere a muncii." Cerinţa principală prevăzută de lege este deţinerea unui drept de şedere legal în România, singurele persoane care pot accesa serviciile oferite în baza calităţii de victimă a unei infracţiuni fiind victimele violenţei domestice aflate în perioada valabilităţii măsurilor dispuse prin ordin de protecţie precum şi pe o perioadă de 12 luni de la data expirării acestora ori victime ale traficului de persoane.[175] În anul 2025, 2 victime ale traficului de persoane şi 148 cetăţeni străini cu drept de şedere au fost încadraţi în muncă urmare a serviciilor specializate de ocupare furnizate de ANOFM, printre care medierea muncii şi informarea şi consilierea profesională.[176]

[175] art. 16 lit. G) din Legea 76/2002 privind sistemul asigurarilor pentru somaj si stimularea ocuparii fortei de munca

[176] Agenţia Naţională pentru Ocuparea Forţei de Muncă. 2026. *Raport anual de activitate 2025*. Bucureşti, p. 15-16

Recomandare: revizuirea serviciilor de sprijin oferite victimelor infracţiunilor, prevăzute la Art. 7 alin (4) Legea 211/2004, cu includerea explicită a asistenţei în vederea regularizării şederii şi a inserţiei profesionale.

V. Concluzii

Cetăţenii non-UE sunt *invizibilizaţi* în România de infrastructura legală şi instituţională în vigoare, în care statutul juridic al şederii este o barieră efectivă majoră în accesul la servicii de sprijin, însă instituţiile cu atribuţii în protejarea migranţilor consideră că aspectele care intră în competenţa lor (referirea către servicii de sprijin, informarea şi garantarea exerciţiului drepturilor procesuale, constatarea încălcărilor legislaţiei în domeniul muncii) nu sunt influenţate de legislaţia privind regimul străinilor. Accesul la justiţie al cetăţenilor non-UE victime ale infracţiunilor este restrâns în mod semnificativ în România de dependenţa legală faţă de angajator pentru obţinerea sau prelungirea dreptului de şedere şi limitarea posibilităţii regularizării şederii în calitate de victimă a infracţiunii, factori care îi descurajează pe cetăţenii non-UE să se adreseze autorităţilor atunci când sunt victime ale comportamentelor abuzive. Absenţa sancţiunilor penale pentru anumite fapte grave reprezintă o barieră semnificativă în descurajarea comportamentelor abuzive în rândul angajatorilor şi garantarea drepturilor migranţilor.

Accesul la justiţie pe cale administrativă este limitat în practică de lipsa de capacitate a instituţiilor menite să garanteze drepturile migranţilor. Mecanismele de raportare sunt disponibile în mare parte doar în limba română şi nu asigură în mod sistematic comunicarea numărului de înregistrare sau a stadiului soluţionării. Răspunsurile sunt transmise tot în română de cele mai multe ori, unele instituţii comunicând fişiere scanate, care nu permit selectarea conţinutului şi copierea sa într-un motor digital de traducere. Depunerea unei sesizări în persoană este de asemenea dificilă, din cauza barierei lingvistice, lipsei de personal, riscului crescut de a se expune la returnare, şi suprapunerii programului de lucru cu publicul al instituţiilor publice cu programul de muncă al migranţilor. Fragmentarea răspunsului instituţional instituie o sarcină disproporţionată asupra lucrătorului străin, constând în necesitatea de a se adresa mai multor instituţii pentru fapte petrecute în cadrul aceluiaşi raport de muncă. Autorităţile administrative cu un rol în constatarea şi sancţionarea contravenţiilor care constituie indicii ale infracţiunilor precum traficul de persoane, hărţuirea sexuală trebuie să conştientizeze impactul *deportabilităţii* asupra interacţiunilor dintre străini şi instituţii publice, şi să implementeze proceduri clare de

evaluare a riscului la infracţiuni, intervenţie specializată pentru protejarea drepturilor fundamentale ale migrantului, şi sesizare sistematică şi imediată a organelor judiciare în anumite situaţii predefinite.

În cadrul procesului penal, dreptul la asistenţă juridică gratuită este recunoscut indiferent de statutul şederii, însă accesarea lui efectivă este condiţionată de dovedirea domiciliului sau a reşedinţei, ceea ce reprezintă o neconcordanţă legală majoră. Victimele care nu îşi pot regulariza şederea sunt practic excluse de la reprezentarea prin apărător ales. Numai victimele traficului de persoane şi ale câtorva infracţiuni conexe îşi pot regulariza şederea, iar în lipsa unor prevederi care să suspende de drept obligaţia de returnare sau să acorde un drept de şedere special victimelor infracţiunilor pe perioada accesării serviciilor de sprijin, *deportabilitatea* va afecta victimele, privându-le efectiv de exerciţiul anumitor drepturi conferite de lege. Extinderea mecanismelor legale de prioritizare a drepturilor victimelor şi accesului la servicii de sprijin ar contribui la crearea unui cadru sigur de raportare a infracţiunilor şi revendicare a drepturilor în justiţie. Dreptul la informare este, la rândul lui, limitat de bariera lingvistică, de lipsa unor proceduri clare de stabilire a limbii înţelese de victimă şi de inaccesibilitatea în alte limbi a paginilor de informare şi a liniei telefonice naţionale.

Lipsa datelor statistice dezagregate la IGI, ITM, PÎCCJ, Avocatul Poporului face imposibilă evaluarea reală a numărului de victime cetăţeni non-UE, infracţiunilor la care acestea sunt cel mai vulnerabile, şi eficienţa instituţiilor în soluţionarea cererilor formulate. Absenţa cronică a informaţiilor despre aceste activităţi ale instituţiilor publice nu se datorează necolectării datelor, ci absenţei unor regulamente şi proceduri care să prevadă centralizarea şi dezagregarea lor în funcţie de câmpuri operaţionale specifice (cetăţenie, gen, statutul juridic al şederii). Fără centralizarea, dezagregarea şi publicarea datelor menţionate, victimele infracţiunilor vor rămâne în continuare invizibile, iar amploarea fenomenelor infracţionale, tiparele de abuz şi practicile instituţionale nu vor putea fi analizate cu succes.

VI. Recomandări

Modificări legislative

- menţinerea prevederilor din OUG 32/2026 care asigură protecţia efectivă a străinilor şi respingerea amendamentelor care ar putea facilita abuzurile, conform solicitărilor efectuate de CRJ prin scrisori deschise.
- modificarea cadrului legislativ actual (OUG 194/2002 şi OUG 32/2026) în sensul reducerii dependenţei străinilor faţă de angajatori, (e.g. prin stabilirea unei proceduri pentru constatarea cazurilor de încălcare gravă de către angajator a clauzelor şi condiţiilor contractuale sau a raporturilor de muncă, ce permit schimbarea angajatorului anterior termenului de 6 luni; eliminarea obligaţiei de a schimba angajatorul exclusiv prin intermediul agenţiei de plasare în primii 2 ani (art. 40 alin. (4) din OUG 32/2026))
- remedierea lacunei legislative referitoare la suspendarea executării obligaţiei de returnare pe perioada cât victima infracţiunii beneficiază de servicii de sprijin pe teritoriul României, eventual prin adăugarea unei ipoteze de aplicare a tolerării la art. 106^1 din OUG 194/2002.
- modificarea cadrului legislativ (OUG 194/2002 şi Legea 678/2001) pentru asigurarea suspendării de drept a obligaţiei de returnare pe durata perioadei de recuperare şi reflecţie, conform Directivei 2004/81/CE
- sancţiuni penale pentru reţinerea documentelor de şedere sau identitate de către angajator şi proceduri clare pentru restituirea/înlocuirea rapidă a documentelor reţinute
- implementarea obligaţiei prevăzute la art. 9 (1) (c) al Directivei 2009/52/EC, de incriminare ca faptă distinctă a angajării migranţilor în şedere ilegală în condiţii deosebit de abuzive
- comunicarea din oficiu a traducerii confirmării de înregistrare a plângerii, într-o limbă pe care victima o înţelege.

- suprimarea condiției referitoare la specificarea și dovedirea adresei de domiciliu sau reședință în cadrul cererii de asistență juridică gratuită, la art. 17 alin. (2) lit. a) din Legea 211/2004.
- modificarea cadrului legislativ în sensul extinderii categoriilor de victime care pot beneficia de un drept de ședere temporară în temeiul art. 130 din OUG 194/2002, cel puțin la toate categoriile de victime care au dreptul la asistență juridică gratuită conform art. 14 alin (1) din Legea 211/2004.
- revizuirea serviciilor de sprijin oferite victimelor infracțiunilor, prevăzute la Art. 7 alin (4) Legea 211/2004, cu includerea explicită a asistenței în vederea regularizării șederii și a inserției profesionale.

Colectare de date

- crearea unui câmp operațional dedicat înregistrării cetățeniei și statutului de ședere la momentul primei audieri a persoanelor vătămate, în scop exclusiv statistic, în sistemul informatic de evidență a statisticii judiciare utilizat la nivelul parchetelor.
- colectarea de date statistice agregate privind activitatea de soluționare a petițiilor de către IGI și ITM (cetățenia petentului, motivul solicitării, canalul de comunicare și modul de soluționare.)
- centralizarea statistică a datelor colectate de inspectorii de muncă prin fișa de identificare cu ocazia activităților de control și a proceselor-verbale de constatare sau contravenție

Politici şi proceduri interne ale instituţiilor

IGI

- instituirea unui mecanism autonom digital de verificare a statutului juridic al şederii de către străin şi a existenţei unei decizii de returnare emise pe numele său, ori în baza introducerii CNP-ului, ori în baza creării unui cont personal pe o platformă dedicată, precum WorkInRomania.Gov.RO.
- formarea specializată a agenţilor de imigrări în identificarea indiciilor de comitere a unei infracţiuni care ar trebui să ducă la sesizarea imediată a organelor de cercetare penală, inclusiv prin crearea unui formular de evaluare de risc sau unei proceduri interne clare de identificare şi sesizare
- implementarea unor sisteme automatizate de înregistrare a petiţiilor care să asigure comunicarea sistematică a numărului de înregistrare şi notificarea pe parcursul diverselor etape în soluţionarea petiţiei, accesibile în mai multe limbi de circulaţie internaţională
- comunicarea răspunsurilor la petiţii într-o limbă înţeleasă de migrant sau în limba engleză într-un format digital care să permită selectarea şi copierea conţinutului într-un motor de traducere.

ITM

- formarea specializată a inspectorilor de muncă în identificarea indiciilor de comitere a unei infracţiuni care ar trebui să ducă la sesizarea imediată a organelor de cercetare penală, inclusiv prin modificarea fişelor de identificare spre a include o evaluare a riscului de a fi victimă a infracţiunii şi dezvoltarea unui protocol clar de identificare şi sesizare a organelor judiciare
- asigurarea funcţionării sistemului digital de înregistrare şi comunicare a soluţionării petiţiilor în mai multe limbi de circulaţie internaţională (engleză şi limbi native prevalente în rândul comunităţilor de migranţi)

- asigurarea resurselor umane şi financiare necesare pentru inspectoratele teritoriale de muncă în vederea creşterii capacităţii de protejare a drepturilor muncitorilor.
- achiziţionarea unei aplicaţii de interpretare / traducere simultană în timp real pentru inspectoratele teritoriale unde personalul nu vorbeşte engleza sau altă limbă de circulaţie internaţională care să permită comunicarea cu lucrătorii străini
- comunicarea răspunsurilor la petiţii într-o limbă înţeleasă de migrant sau în limba engleză într-un format digital care să permită selectarea şi copierea conţinutului într-un motor de traducere.

Ministerul Public şi MAI (IGPR – DCCO)

- instituirea obligaţiei organului judiciar de a informa victima, la prima audiere, despre posibilităţile prevăzute de art. 106^1 alin. (4) şi art. 130 din OUG 194/2002 şi stabilirea unui termen scurt de soluţionare de către IGI, pentru a reduce durata procedurilor administrative de regularizare a şederii victimelor infracţiunilor
- Formare comună specializată a angajaţilor din cadrul DIICOT şi DCCO privind dreptul de şedere şi importanţa sa în lucrul cu victimele infracţiunilor, cetăţeni non-UE.
- formarea procurorilor în implementarea abordărilor centrate pe victimă în audierea cetăţenilor non-UE.
- măsuri proactive pentru facilitarea / încurajarea participării persoanelor de sprijin la audieri, mai ales când persoanele de sprijin fac parte din comunităţile victimelor.

ANITP

- Formarea specializată a angajaţilor privind dreptul de şedere şi necesitatea obţinerii tolerării sau dreptului de şedere temporară conform art. 130 din OUG 194/2002 pentru asigurarea accesului efectiv la servicii de sprijin al victimelor traficului de persoane

Ministerul Justiției și Ministerul Muncii

- traducerea serviciilor de informare pe pagina web a ministerelor în engleză, precum și în limbile native cele mai des întâlnite în rândul comunităților de migranți (ex. bengali, sinhala)
- furnizarea serviciilor de informare și consiliere prin linie telefonică gratuită la nivel național în engleză.